

DOMOVINA

Upravištvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva cesta 16, Telefon 72

Izhaja vsak petek.

Narodna za izdajstvo: četrtletno 7-50 Din, polletno 13 Din, celoletno 26 Din; za izdajstvo: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. — Račun poštna hranilnica, posredništvo v Ljubljani, št. 10.711.

Pismo iz Beograda

Te dni je bila objavljena tajna listina, ki se jo lanskega julija podpisali radičevci, to je pogodba o tako zvanem sporazumu med radikalsko in radičevsko stranko. Iz te listine se vidi, da se je Radić popolnoma odpovedal republikli in sprejel našo ustavo ter se zavezal, da bo sodeloval na njeni provedbi. Z eno besedo: vsi pravijo, da je on vsaj na videz sprejel Pribečevićev program. O gospodarstvu ta pogodba malo govori, sicer pa je vse, kar je v njej, ostalo skoro le na papirju. Izvoljen je bil Radić na programu posebne hrvatske države na republikanski podlagi, podpisal pa je ravno nasprotno.

Samo dvoje je mogoče: ali Radić pošteno misli in je potem njegova stranka odveč, ker je sprejel naš program, ali pa ne misli iskreno in se hoče ob prvi priliki vrniti nazaj na stare svoje zahteve. Vsi trdijo, da Radić ni iskren in da se samo pripravlja, kako bo ob prvi priliki zopet stopil na svojo staro pot.

Radić tudi v Sloveniji lovi pristaše in razpuščena je bivša SKS, da so mogli njeni pristaši zlesti v Radićevo torbo. Ne vsi, mnogo jih je tako poštenih, da se jim želodec obrača nad tem izpreminjanjem barve in prepričanja. Marsikdo je že uvidel, da od zagrebške komande za slovenskega kmeta ne more priti nič dobrega, in obrnil je hrbet novopečenim radičevcem. Ostali pa se bodo v kratkem prepričali, v kakšno zagato korakajo, ko so se podali radičevstvu. Ne bo minulo mnogo časa in Radić bo odletel iz vlade. Kam pojdejo potem zeleni generali v Sloveniji, ko bo začel Radić zopet razsajati kakor prej?

Med tem se Samostojna demokratska stranka marljivo giblje. Po velikanskih shodih v Sloveniji in v Zagrebu je Pribečević

imel minulo nedeljo shod v Sarajevu, kjer ga je poslušalo 10.000 mož roko v roki Srbi, katoličani, muslimani, večinoma seljaki. In rekli so, če bi se po teh načelih uravnala država, bi kmalu vladala red in blagostanje v naši državi. Ljudje bi bili drug drugemu pravični, a ne volkovi. Pribečević se ne boji povedati resnice klerikalcem in Radiću, pove pa **bridko listino tudi Pašiću in Srbom**. Seveda jih to boli, a resnica je zdrava kakor grenak prašek iz lekarne. Še iz nobenih ust niso krivičniki med Velesrbi čuli tako gorkih kakor od Pribečevića.

Med tem se je spor med Radićem in radikali vsaj za hip izgladil. Ako ne pride nenadoma kaj vmes (in to pri Radiću ni nemogoče), bo proračun do 31. marca pod streho. Potem pa se odpre vprašanje, ali je možen nadaljni obstoj sedanje vlade. Vsi ki razmere poznajo, trdijo, da ni mogoč in da pride do izpremembe. Radić bo odletel in bo moral v opoziciji pokazati, kako je mislil, ko je dal podpisati «sporazum». Upati je, da bo nastopila nova krepkejša vlada, ki bo poskusila izvesti vsaj nekaj olajšav na gospodarskem polju in urediti upravo. Gotovo bi vsakdo toplo pozdravil, če bi se res začelo delati.

Ako pa se to izjalovi, pridemo znova v skupščinske volitve. Tedaj se bo odločilo, ali bo ostala zastava Slovencev klerikalna polomljena avtonomija in Hrvatom radičevska vrtoglavost, ali pa se bo ljudstvo otreslo teh zastarelosti in zaklicalo: **Proč s staro šaro, za gospodarsko enakopravnost in složno delo delovnega ljudstva Slovencev, Hrvatov in Srbov!**

Narodni poslanec dr. Gregor Žerjav.

Politični pregled

Najzanimivejši in najpomembnejši dogodek tega tedna je gotovo nenadni odhod našega zunanjega ministra dr. Ninčiča v Rim in Pariz. Po daljših konferencah s Pašićem in avdijskih na dvoru, o katerih se podrobnosti naravno ne dajo doznati, se je namreč

dr. Ninčič v torek zvečer podal na pot v spremstvu italijanskega poslanika Bodrera in je o njegovem nenadnem odhodu bilo izdano le kratko obvestilo, da se dr. Ninčič zaradi nastajajočih razmer v Evropi sestane z Mussolinijem in nato še s francoskim zunanjim ministrom Briandom.

Kaj pomeni to? Ničesar drugega kakor da se sklepa

nova zveza med Jugoslavijo, Italijo in Francijo

z edino svrho, da bo brzdata nemško nevarnost. Dne 8. marca bo namreč Nemčija sprejeta v Zvezo narodov. Odslej torej ne bo več premagana država, marveč polnopravna tovarišica vseh ostalih evropskih velesil. In kot taka se bo nedvomno poslužila vseh svojih pravic in vseh možnosti, da prevede svoje načrte. Nemčija bo stremela za tem, da doseže združitev z Avstrijo in da se nato na meji ob Karavankah in na Tirolskem postavi po robu Jugoslaviji in Italiji, tam gori ob Renu pa svoji glavni nasprotnici Franciji. Vrlo umljivo je torej, da je napram preteči nemški opas-

nost treba iskati skupne obrambne sile. Za nas je to vprašanje še posebno važno, ker pri-pojitev Avstrije k Nemčiji je za nas poslednji moment, da dobimo, kar je naše, to je Koroško.

Zdaj se samo vpraša, ali je umestno, da se mi vežemo z Italijo in ali nas ona v gotovem trenutku ne bo izdala, kakor je njena navada. Politika ne pozna solzavosti, zato je prav, če bomo tudi mi naglo dovezetni za odločne načrte proti preteči skupni opasnosti. Nikakor pa ni prav, da to stvar rešuje samo dr. Ninčič po Pašićevih navodilih. Mi smo parlamentarna država, zato bi o takih velevažnih načrtih morala biti obveščena

Narodna skupščina ali vsaj načelniki parlamentarnih klubov,

a prav posebno bi pri takih pogajanjih moral sodelovati kak Slovenec, ker tu gre predvsem za naše interese. Mi smo tisti, ki zahtevamo popolno povrnitev slovenske Koroške, mi smo tisti, ki najbolj sočuvstvujemo z zatiranimi brati pod Italijo. Dokler Italija ne bo izpremenila svojega nasilnega vladanja nad zasuz-njenimi Slovenci in Hrvati, ne more biti go-vora o kaki zvezi z Italijo! Po ravnanju z našimi ljudmi bomo torej presojali zavezništvo z Italijo. O vsej zadevi, ki je velevažnega evropskega pomena, pa bomo še izpregovorili ob njenem nadaljnjem razvoju. Dr. Ninčič ostane v Rimu dva in nato v Parizu tri dni, iz Pariza pa se poda v Ženevo na zborovanje Zveze narodov, kjer utegne po dosedanjih gla-sovih biti izvoljen za predsednika tokratnega zasedanja.

V Narodni skupščini se je ves teden nadaljevala

načelna razprava o proračunu

in so nastopali razni govorniki. Prav posebno pozorno pa je bil poslušan

veliki govor Svetožarja Pribečevića,

ki ga je imel v petek pred polno dvorano. Pri-bečević je žigosal finančno politiko sedanje vlade, posebej pa še šušmarstvo Stjepana Ra-dića, obenem je tudi temperamentno nastopil proti onim Srbijancem, ki še vedno mislijo, da mi Jugoslovenci tostran Save pod bivšo Avstri-jo nismo prav ničesar storili za osvobodjenje in ujedinjenje. Pribečević je poudaril: «Brez eno-dušnih izjav prečanskih Jugoslovenov tekem vojne in po Narodnem svetu niti Zagreb niti Ljubljana ne bi bila v današnji državi!» Pri-bečevićeva izvajanja, v katerih se je tudi naj-topleje zavzel za kmečki, delavski in obrtniški stan, so na vse prisotne napravila najgloblji vtis; klerikalci so kar molčali in niti Stepan Radić ni črnil bosedne.

Nastopi voditelja SDS Svetožarja Pribečevića in njegovih tovarišev vobče dokazujejo, da SDS premore najsposobnejše zastopnike. Njih število ni veliko, toliko jih je kakor klerikalnih poslancev, toda njihov ugled je sto-krat večji in še narašča, kakor se tudi stranka med narodom neprestano širi. Nov dokaz za to je podalo

veličastno zborovanje SDS v Sarajevu,

kjer je Pribičevića in druge govornike poslalo nad 10.000 ljudi raznih stanov in veroizpovedi. Posebno mnogo je bilo tudi muslimanov. To zborovanje je jasno dokazalo, da SDS močno prodira tudi v Bosni, kjer ravno tamošnje pestro pomešano prebivalstvo uvideva, da stori najprimerneje, ako se začne složno zbirati

pod praporom

Svobode, Enakosti in Bratstva!

Spodobno je končno, da na tem mestu omenimo

smrt narodnega posl. dr. Ivana Lorkovića, ki je v sredo popoldne po daljšem trpljenju izdihnil v Zagrebu. Dr. Lorković je bil znana politična osebnost. V mladih dneh je sodeloval s Svetozarjem Pribičevićem in Stepanom Radićem; pozneje so se njihova pota ločila, toda dr. Lorković je za razliko od Radića še dolgo ostal narodno zaveden borec, ki je moral od Madžarov marsikaj pretrpeti. Po prevratu se je polagoma zopet združil z Radićem; ko pa se je lani sklenil »sporazum« med radikali in radićevci, je dr. Lorković skupno z dr. Trumbićem osnoval lastno Hrvatsko federalistično stranko. Osebnost je bil poštenjak in je radi svoje talentiranosti užival znaten ugled v vseh političnih krogih. Narodna skupščina je počastila njegov spomin in položila venec na njegov grob.

DOPISI

GORNJI LOGATEC. Letošnji predpust je bil pri nas zelo živahen. Prireditelj je sledila prireditvi. Najbolj se je obnesla Sokolova maskarada »V kraljestvu src«. Dom je bil okusno dekoriran po načrtu akad. slikarja Pfeiferja. Mask je bilo obilo in zelo lepih, tri najlepše, oziroma najoriginalnejše so dobile diplome. Sokolova maskarada bo gotovo ostala stalna predpustna prireditev. Na pustni torek je nastopil sokolski tamburaški zbor v dveh oddelkih s posebno veselico. Pokazal je dobro disciplino in že precejšno izvežbanost. Priznanje občinstva je bilo najboljša nagrada vodji za požrtvovalen trud.

JEŽICA. Predpustna prireditev Sokola dne 14. t. m. je izpadla nad vse pričakovanje dobro. Igro »Brat Sokol« so igrali skoro dovršeno predstavljal, čeravno so bili, razen dveh, šele prvič na gledaliških deskah. Pevski tercet »Boj na trgu« so izvedle vse tri pevke res prav dobro. Naj ga ob priliki ponove. Pravi predpustni komad za smeh je bil nastop »Amerikanskega brivea« in prav dobri kupleti br. K. Prosta zabava s plesom in maskami je bila kar najbolj animirana. Nismo zastoj že naprej napovedali, da so prireditve Sokola na Ježici občinstvu prijubljene. Kako do sedaj, tako bodi še naprej! V kratkem pride nova igra!

GORENJA VAS V POLJANSKI DOLINI. Občni zbor krajevne organizacije Samostojne demokratske stranke za naš kraj in okolico bo v nedeljo 28. t. m. popoldne ob treh v stanovanskih prostorih Sokolskega doma. Udeležite se zbora vsi člani in somišljeniki naše stranke, četudi še niste organizirani. Na zborovanju bodo važni razgovori ne le o stranki, ampak tudi o naših gospodarskih vprašanjih. Na zbor bo prišel tudi poslanec glavnega odbora iz Ljubljane.

BELA CERKEV NA DOLENJSKEM. Dne 14. t. m. popoldne nam je po zaslugi našega vrlega g. nadučitelja poslala novomeška podružnica Čebelarkega društva g. Lilijo, ki nam je predaval o lepi in koristni panogi kmetijstva, o čebelarstvu. Šolska soba je bila polna mladih in starih čebelarjev. V častnem številu so bile udeležene tudi vrle čebelarice žene in dekleta. Vsi smo poslušali z zanimanjem govornika, ki nam je s čebelarskim humorjem res izbornost opisal čebelo, delo čebelarja in naš panj A. Ž., njega vrline in dobičkanost. Iskrena hvala! Želimo si podružnico Čebelarkega društva kakor v Šmarjeti. Z veseljem se bomo že sedaj priglasili k podružnici v Novo mesto, kjer bo baje letos čebelarska razstava.

ŠMARJETA PRI NOVEM MESTU. Vsa čast našemu vrlemu g. nadučitelju, da nam oskrbuje razna predavanja, ki so gospodarskega pomena. Dne 7. t. m. smo ustanovili podružnico Sadjarkega in vrtnarskega društva in nam je g. Malasek pri obilni udeležbi povedal mnogo o sadjarstvu. Novomeška podružnica Čebelarkega društva pa nam je 14. t. m. poslala predavatelja

g. Lilijo, ki nam je ob obilni udeležbi pripovedoval o življenju čebel in pomladnem delu čebelarja kakor tudi o prednosti naših A. Ž. panjev. Hvaležni smo obema predavateljema in hočemo posnemati njihov nauk ter se ravnati tako, da nam bosta sadjarstvo in čebelarstvo tudi kaj nesla. Vpisalo se je v obe podružnici več članov, tako da bomo vedno v stiku z drugimi čebelarji naše lepe Slovenije, ker le v slogi je moč in napredek. Gg. predavatelja pa še prosimo za prihodnje, ker živa beseda mnogo zaleže.

SODRAŽICA. Minuli teden se je pri nas vršilo ogledovanje dimnikov. Od strani gasilnega društva je bil v komisiji tovariš načelnik Jakob Perdan. Omeniti je ob tej priliki, da se občinstvo zanima za varnostne naprave, ker se je povsod — razen malih izjem — našlo vse v najboljšem stanju. Omeniti moramo še posebej, da so naši tržanje vedno naklonjeni našemu društvu, kar se je izkazalo tudi sedaj. Darovali so večje zneske za nabavo društvenega prapora, za kar smo zelo hvaležni. Razvitje prapora se bo vršilo še tekom tega poletja ter bomo v kratkem objavili tozadevni program. Občni zbor gasilnega društva bo v nedeljo 7. marca v gostilni pri tovarišu Rudolfu Lovšinu. Vabi se celokupno članstvo. Na pomoč! — O d b o r.

ŽIRI. V nedeljo 28. t. m. bo priredila Zveza kulturnih društev v Sokolskem domu predavanje gosp. dr. Kuščarja o razvoju živalstva. Predavanje bo zelo zanimivo in poučno. Dostop vsakomur prost. Dne 25. marca bo predavanje o jetiki, ki bo opremljeno s filmskimi slikami.

ŽIRI. Cesta proti Škofji Loki, po kateri se vrši naš glavni osebni in poštni promet, je v zelo zapuščenem stanju. Temeljiteje se že od začetka vojne ni posula. Čuje se izgovor, da ni denarja. Ker pa se v enakih razmerah cesta proti Logatcu redno in zadostno posipa, je vzrok gotovo drugje, zlasti ker se v logaškem okraju ne pobirajo izredni prispevki, pač pa v škofjeloškem. Cesta proti Škofji Loki vodi tik Sore, v koji je dosti dobrega in pripravnega gramozu, s katerim bi se lahko na cenen način posipala cesta. Izgovor, da ta gramoz ni primeren, ne drži. Vemo, da se z istovrstnim gramozom prav dobro vzdržujejo ceste drugod. Zaradi zanemarjene ceste trpi ves okoliš, živina se muči, vozovi se tarejo, vozniki

Ivan Albrecht:

Zlato srce

Povest.

(Dalje.)

XI.

Kadar ubit lonec je,
potlej kuhe konec je —

(Fr. Levstik.)

Ko se je Janez vrnil v hišo, so se še vsi lomili od smeha.

»Kdo jih je pa neki napotil k nam?« se je že vsa solzna hihitala Gozdnica.

In Gozdnik:

»Pa kakšnega mešetarja sta imela!«

Potem potepuhu:

»Ali si se hudo, Foltan? Ja, vidiš, boš drugič vedel, kaj se pravi snubiti!«

Foltan, ki je bil tako preplašen kakor menda še nikdar v svojem življenju, se je sam silil, da bi se smejal.

»E, špas je pa le bil!«

Janez je potem uredil kmalu vse tako, da so bili v Mojcini kamri sami: Foltan, Mojca in on. Zaklenil je vrata in srdito stopil pred potepuha:

»Zdaj se pa pripravi za dolgo spoved, falot! Odvezo ti bom dal pa jaz!«

Po Foltanu je vse gomazelo od groze. Zvijal se je kakor cigan in rotel in zatrjeval in prisegal, da ni še nikdar nikomur storil nič žalega, da je siromak, ki mora živeti od milosti dobrih ljudi in da sploh ne ve, zakaj je Janez jezen nanj

Mojca ga je ves čas poslušala molče, potem pa je dejala:

»Kje je tisti robček in tisti rožmarinov vršiček, ki ste mi ga izvabili tisto nedeljo, ko ste me zajeli z vašim prerokovanjem?«

»Sežgal sem —«

Janez ga je prijel za ušesa ko paglavca.

»Boš povedal?«

In je držal in vil toliko časa, dokler si ni potepuh premislil in priznal, kaj je vse naredil.

Do zadnjega kotička mu je Janez izprašal vest, potem pa je moral pisati potepuh Lendauerju to-le pismo:

Cenjeni gospod Lendauer!

Sporočam Vam, da je vse, kar sem govoril o Gozdnikovi Mojci, gola laž. Nikoli mi ni nič dala za Vas. Kar sem Vam prinesel kot pozdrav od nje, sem ji tako rekoč ukradel. Kar se Vam je zgodilo zadnjič v Pobrežju, je plačilo za moje lumparije. To Vam sporoča

Nemški Foltan.

Hudo se je potil Foltan, toda pomagalo ni vse skupaj nič. Janezova roka je stiskala ko razbeljene klešče in potepuh se je moral pokoriti, tako da se je Mojci nazadnje že zašmilit.

»Pusti ga, pusti,« je prosila brata, »saj ima dovolj pokore. Jaz sem zadovoljna, ko veš, kdo je trosil govorice o meni. Drugega mi ni treba.«

Foltan je hvaležno pogledal dekle, obenem pa je koval nove naklepe.

»Naj bo,« je dejal nazadnje Janez. »Tole imaš pa po vrhu!«

In dvakrat je Foltan začutil Janezovo težko dlan na svojem licu, da mu je kar zvonilo po glavi. Potem ga je fant krepko postavil pred vrata.

»To mi bosta še plačala,« je siknil Foltan, ko je bil spet srečno na prostem. Povsod je bila že trda tema in potepuh je premišljeval, kam naj jo zavije. Tedaj ga prime nekdo za roko. Bila je Lola.

»Kako je? Ali je dobro?«

»Kakor hudiču pred oltarjem,« je jezno odvrnil Foltan in odšel z žensko.

V par besedah ji je pojasnil, kako se mu je ponesrečil ves načrt in kako hudo ga je zmikastil Gozdnikov Janez.

Loli se je Foltan zasmilil. Povabila ga je s seboj in skušala s svojo velostjo nadomestiti vse, kar je potepuhu to nedeljo sladkega splaval po vodi.

»Nič ne maraj,« ga je tolažila, »bova že ukrenila, da bo prav.«

Foltan ni bil tako junaški. Bil je prepričan, da tako težka riba, kakor je bil stari Lendauer, ne popade nikdar več njegovega trnka.

»Nebesa niso vsak dan odprta,« je vzdihnil.

»Ali jaz nisem nič?« se je vzbudila v Loli stara kri. Prižela se je k potepuhu in ga jela gladiti in božati. Hotel jo je nahriliti in pahniti od sebe, pa si je premislil.

»No, no,« je dejal in se odzval nienemu ljubkovanju

drago računajo, pa malo zaslužijo. S kolesom ali peš pa se v mokrem vremenu skoro ni podati na to cesto. Trebalo bi samo resne volje, pa bi se dala cesta z lahkoto izboljšati. Gramoza in delovnih moči je dovolj na razpolago.

ŠMARTNO PRI LITIJI. Naše «Domoljubarje» zelo vznemirja prirastek «Domovine» v Šmartnem in okolici. Zato je klerikalni generalni štab odstopil v zadnji številki «Domoljuba» kar polovico strani, kjer nam dokazuje, da je «Domoljub» zadnje zdravilo za politično umirajoče klerikalce. Njihove hinavsko zavite nasvete odklanjamo ter po «Domovini» pridno segamo, ker nam ta odpira oči in jasno dokazuje tudi v našem okraju, kako žalosten in poguben je sad klerikalne brezdelne politike za nas vse, bodisi za kmeta, obrtnika ali delavca, ki bomo kljub vsem klerikalnim obljubam kmalu stali nagi in goli na cesti. Pred volitvami ste nam kmetom in delavcem obljubili vse, danes pa vidimo, da 20 klerikalnih poslancev ne zmore niti toliko, da bi vsaj šmartinske občane izvleklo iz cestnega blata. Povejte gosp. Kremžarju, da naše ceste razpadajo, da kmet, obrtnik ter delavec propadajo pod težo davčnih bremen in da je že čas, da tudi klerikalni «tigri» zasadijo svoje šape v korist do kosti izmozganega ljudstva. «Domovina» je vedno bičala nasilje in krivico ter stala vedno na strani kmeta, delavca in obrtnika. Zato jo tudi danes z veseljem čitamo in kljub najhujšim grožnjam priznavamo ter uvidevamo, da je naša rešitev edinole v Samostojni demokratični stranki, ki zastopa interese malega človeka ter stoji v borbi tudi proti vsem klerikalnim bankirjem. Vsi bomo šli na delo za našo stranko in «Domovino», pa naj bo to prav klerikalnim mogotcem ali ne. Za nedeljo 28. t. m. vabimo vse člane krajevne organizacije Šmartno na občni zbor, ki bo ob osmih dopoldne v sokolski telovadnici. Vabljeni so tudi še neorganizirani somišljeniki.

VELIKA KOSTRELNICA. Dovolite tudi nam Kostrelničanom, da se oglasimo v «Domovini». Veste, tudi pri nas vladajo danes zelo težke razmere. Radičev «čegen» zadene tudi nas, čeprav smo precej oddaljeni od Beograda. Pa temu neravnemu politiku še ne zamerimo toliko kakor pa našim klerikalcem, ki so nas kmetke že večkrat navlekli, da smo jih volili. Zdaj vidimo, da

so rožice, ki nam jih je pred volitvami sadil g. Kremžar, postale presneto grenak pelin. Danes šele vemo z Lojzetom vred, da smo bili kruto prevarani in na novo hudo obdavčeni. Kakšne so naše ceste? Kam gre naše gospodarstvo? Nič ne pridemo naprej, čeprav smo pridni in delavni. Toliko se je zabavljalo proti Samostojni demokratični stranki, «Domovini» in dr. Žerjavu, danes pa vemo, da je bila Samostojna demokratiška stranka vedno poštena. Zato tudi brez strahu vzamemo v roke «Domovino» in smo na poti v Samostojno demokratiško stranko, v kateri vidimo edino rešitev, kajti to je tudi edina resna stranka. Kdor hoče uspeh, mora biti resen! Drugič Vam pišemo še kaj več, če boste sprejeli ta naš dopis. Pozdravljamo Vas. — Napredni kmetje iz Velike Kostrelnice.

VRANSKO. Predzadnji četrtek dopoldne so truplo prerano umrlega vranskega župana notarja Fr. Presečnika blagoslovili in nato ob prisotnosti Sokola, gasilcev ter številnega občinstva spremili na pokopališče. Tamkaj je zapelo pevsko društvo «Vranska vila» blagopokojniku v slovo dve žalostinki, nakar so gasilci krsto z zemeljskimi ostanki naložili na voz in odpeljali pokojnika v spremstvu Sokolov na konjih v njegov rojstni kraj v Gornji grad, kjer so ga položili k večnemu počitku. Kot zastopniki oblastne in sreske organizacije SDS so se udeležili pogreba gg. dr. Kalan, Prekoršek in Zorko, sreskega poglavarja pa je zastopal šolski nadzornik g. Černež. Tihi, a vztrajni in delavni mož nam bo ostal v vednem hvaležnem spominu.

DOL PRI HRASTNIKU. Te dni smo imeli žalosten pogreb. Pokopali so mladenko Musarjevo. Pri tej priliki se je dogodilo zopet kakor na Dolu že večkrat, da je grobar izkopal premajhno jamo, in ko so tlačili krsto vanjo, se je ta odprla in iz nje je padlo truplo pokojnice. Naše mnenje je, naj g. kaplan in g. župnik napravita malo reda, da se ne bodo videli več na pokopališču taki pretresljivi prizori.

SV. MIKLAVŽ PRI RIMSKIH TOPLICAH. «Slovenski gospodar» je nedavno pisaril o «kurašfedrah». Dobro vemo, da klerikalce pri sreči grozno boli. Njihovi stolčki so že trhli in so se jim začeli majati, odkar so si trezni občani dali «kurašfedre» za klobuk.

DRAMLJE. V naši fari se je v letošnjem predpustu poročilo devet parov, kar je res mnogo glede na malo obično. Med drugimi iskreno čestitamo g. Martinu Zabarlu, posestniku, in gđ. Tereziji Mastnakovi, posestniški hčerki, ter jima v novem stanu želimo obilo sreče. — V nedeljo 21. t. m. pri rani maši nam je g. župnik slovesno prepovedal posecati razne shode, kakor Pribičevce in Radičeve, češ: kdor je pravi kristjan, se bo pravega kristjana kazal tudi na zunaj. Nam pa je znano, da je dobro, če človek bere vse časopise. Tako je tudi dobro poslušati razne govornike, ker tako človek najlaže spozna dobro in slabo. Svetujemo g. župniku, naj politiko v cerkvi opusti, ker tam ni mesto zanjo. Mislimo, da so tudi Drameljčani že našli svoje politično prepričanje in vedo, kako in kam barka plava.

SREDIŠČE OB SAVI. (Smrtna kosa.) V sredo 17. t. m. je umrl nagle smrti g. Štefan Logožar, železniški uslužbenec. Pokopali smo ga v petek 19. t. m. ob lepi udeležbi zlasti njegovih stanovskih tovarišev. Častitljivi starec je dosegel starost 75 let v težkem delu; celih 45 let je bil uslužben pri železnici in prav sedaj je bil za svojo dolgoletno, vestno službo predlagan za odlikovanje, ki ga pa ni dočakal. Ob odprtem grobu mu je izrekel načelnik progovne sekcije g. inž. Ozvald ganljivo slovo. Naša stranka bo pokojniku kot svojemu zvestemu pristašu in volilecu ohranila lep spomin. Pokoj njegovi duši!

MALA NEDELJA. «Fašenk» je za nami, a o Komarovem Mihaleku ni duha ne sluha, čeravno je prej obljubljal, da pride do fašenka k «Mali Nedli». Mogoče je dobil v «priklu» spalno bolezen, katera se sedaj razširja po svetu in pred katero tudi Prlekija ni varna, ali pa se mu je «Huda lukja» zasula od vednega dežja. Upamo, da se Mihalek kmalu prebudi, oziroma ozdravi, če je mogoče na katerem «gostüvanju» malo «zbeležal», ker presneto dosti gostüvanj, muzik in plesov je bilo letos v Prlekiji. Duhovniški gospodje so letos kar pozabili pridigati proti plesom, kajti imajo preveč posla z «Domovino», proti kateri grmijo raz prižnice. Res je: že po časopisju spoznaš človeka, ali zna misliti s svojo glavo ali zna samo kimati temu, kar piše klerikalno časopisje. «Domovine» se bojijo, ker piše resnico in prinaša

In pozno v noč sta premišljevala in ugrabala, kako naj razpleteta novih mrež. Kdo ve, morda se pa le še posreči? ...

XII.

Po zemlji varno hodi,
moj up je šel po vodi —
(Prešeren.)

Tako žalostne zime pri Bohinjčevih še niso pomnili. Francelj je hodil okrog kot vela goba in popival in kvartal in ponočeval. Zdaj tu, zdaj tam se je vstavil, toda nikoli pri dekletu, ki bi bilo kaj vredno. Kupoval je ljubezen, da bi se prepričal, kako niso ženske vredne niti ene žalostne misli, niti ene minute hrepenenja, toda vse je bilo zaman. Sredi najhujšega divjanja je vstala pred njim Mojčina slika, pa je planil in bežal in pil.

«Hudiča,» so modrovali možje, «da more baba koga tako zmešati; nak, kdo bi bil mislil!»

«Ta mu je gotovo naredila.»

«Ej, Korošice so od vruga!»

«Ubogi fant! Saj pojde vse skupaj na boben, če ga kmalu ne sreča pamet!»

Bohinjčevka je jokala, toda s sinom si že ni več upala govoriti o svoji bolečini. Prosila je pametne sosede, da bi mu svetovali in nagovorili to ali ono. Marsikdo je tudi poskusil, toda Francelj je odvrnil samo:

«O tem rajši ne govoriva, pa bova prijatelja!»

Ako je kdo kljub temu hotel še kaj vedeti, je Francelj vstal in odšel. In tako je bil potem zakrknjen, da mu niti z zlatim ključem ne bi nihče odprl ust.

Nekako tiste dni, ko je Lendauer tako žalostno pogorel pri Mojci, je prišel Francelj domov in kratko povedal prestrašeni materi:

«V Ameriko pojdem.»

Ženica je skoro omedlela od groze.

«Francelj —!»

«Če hočete, greste lahko z menoj! Oba, oče in vi.»

Mati je ihtela, toda njene solze niso mogle omehčati sina.

«Pripravite mi, kar je treba. Dosti ne bom jemal s seboj.»

Potem ni govoril več. Kakor menih se je zaklenil v podstrešno izbo in premišljeval, kaj naj stori. Ali naj izgine brez sledu? Ali naj le še sporoči Mojci, da ji izgine izpred oči?

Dolgo je premišljeval in nikakor se ni mogel odločiti. Da bi ona spoznala njegovo bolečino in se morda celo norčevala iz nje, tega ne bi hotel za ves svet. Kljub razjedajočemu črvu v njegovem srcu je le gorel njegov ponos s tako silnim plamenom, da mu je svetil celo v temo najhujše bolečine. Po dolgem premišljevanju je slednjič napisal:

Mojca!

Da ne čujem več Tvoje sramote, se preselim v Ameriko. Nočem, da bi sramota Tvojega imena padla na naš pošten rod.

Francelj.

Sunkoma je pisal in v prsih ga je tiščalo, ko je prebral. Zaškripal je z zobmi, zalepil pisimo in se vrغل na posteljo. Vso noč je zaman želel spanja in hladna jutranja zarja

ga je pozdravila do smrti bledega in izmučenega.

«Zdaj je res konec,» je dejal, ko je oddal pismo na pošto. Kakor na smrt, tako se je jel pripravljati za pot. Svinčena groza je vsem zaklepala usta in minute so bile kot večnost v peklju pri Bohinjčevih tiste dni.

XIII.

Vsi so prihajali,
njega ni bilo,
ko bi on vedel,
kak' men' je hudo.

Ko je Janez tisto nedeljo večer tako temeljito odpravil Foltana, se je vrnil k sestri. Nekam čudno navezanega se je jel čutiti nanjo in je sklenil, da ji na vsak način vrne nekdanjo vedrost in živahnost.

V veži je srečal mater.

«Janez, ali stopiš malo z menoj?»

Šla sta v kuhinjo. Mati je malo pomislila, potem pa je rekla:

«Povej no vendar, Janez, kaj se plete okoli nas? Kaj je bilo s tema Nemcema, ki sta bila danes tu in kako je to, da je prišel z njima tisti potepuh? Dekle meni noče nič povedati, vidva pa zadnji čas mnogo tičita skupaj!»

Fant se je nasmehnil:

«Čisto natanko še sam ne vem, kako je. Le toliko vem, da imajo tam gori slabo kri, pa bi radi boljše. Saj ste videli starega, kakšen je! Kakor naslikana opica! Včasih sem že nekaj slišal, da so vsi bolni in da mro kakor muhe. No, so pa menda najeli tega potepina, tega Foltana —»

mного zanimivosti. Zato «Domovino» v vsako hišo v Priekitji!

SV. TOMAZ PRI ORMÖZU. Tukaj se je poročil g. France Magdič, posestnik na Sejanici, z gđ. Tonico Meglovo iz Hranjigovcev. Novoporočenecema obilo sreče v zakonskem stanu! — V Pršetičih je umrla ga. Ana Obranova. Bila je dobra in skrbna mati svojim sinovom. V miru počivaj! — V Koračkem vrhu imajo dihurja v človeški podobi, ki se večkrat oskrbi z dobro pečenko, pa mu ne morejo priti na sled. Toda nikoli ni tako skrito, da bi ne bilo odkrito.

HOLMEC. Odkar je Avstrija razpadla, je bila postaja, kot zadnja pred mejo, opuščena. Na prošnjo obmejnih občin Libuče in Sv. Danijel je železniška oprava dovolila otvoritev, ki se je izvršila v ponedeljek 16. t. m. Na postaji se je zbralo prebivalstvo iz obeh občin z županoma. Komisija odposlancev železniške uprave, carine in policije je dospela na mesto z jutranjim vlakom. V imenu občin je pozdravil došle šolski upravitelj g. Ratej. Po končanem ogledu je obedovala komisija pri znanem narodnjaku g. Štefanu Kralju. Otvoritvi je prisostvoval tudi priljubljeni sreski poglavar v Prevaljah g. Koropec.

PREVALJE. (Prodaja stare šole). Krajni šolski svet je prodal staro šolsko poslopje na Fari Družbi sv. Mohorja za 35.000 Din. Ker je šolsko poslopje na Prevaljah v tako slabem stanju in nima niti telovadnice, je neumljivo, kako je mogel krajni šolski svet za tako nizko ceno prodati lepo poslopje bivše utrakvistične šole. Poslopje je enonadstropno in lepo ohranjeno. Poleg šole je veliko gospodarsko poslopje. Tudi vrt je pri šoli in v bližini še njiva v izmeri kakih 10 arov. Sicer ima mežnar pravico stanovati v šoli in porabljati gospodarsko poslopje, toda to nikakor ne znaša tako vsoto, da bi se zaradi tega tako veliko poslopje prodalo za malenkostno ceno. Kakor se sliši, so se nekateri Prevaljčani že pritožili proti taki kupčiji. Poznavalci trdijo, da je poslopje vredno najmanj 100.000 Din. Bomo videli, kako se bo zadeva rešila.

Priporočajte in širite „DOMOVINO“!

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

ODBIRANJE PRASET ZA PLEME.

Če hočemo naši prašičjereji pomagati, je treba pred vsem skrbeti, da imamo dobre plemenske živali, dobre mrjase in dobre svinje. Naša prašičjereja je danes že toliko razvita, da si lahko pomagamo sami do dobrih plemenskih živli. Treba le, da jih skrbno odbiramo in poiščemo pri dobrih prašičjerejih.

Na to stran se pri nas žal premalo stori in tudi premalo skrbi. Organizacije za to ni prav nobene. Svoj čas smo imeli po deželi nekaj prašičjerejskih zavodov in postaj. Med vojno in po vojni je vse to minilo. Danes pride človek v zadrego, če treba komu svetovati, kam naj se človek obrne zaradi nakupa plemenskih praset.

To je velika hiba, ki močno zadržuje nadaljnji razvoj naše prašičjereje. Po prašičjerejskih krajih smo navezani na ondotne prešičje sejmove, da tam izbiramo. To je seveda v toliko pomanjkljivo, ker ne vidimo svinj, ker kupujemo brez bližega znanja roditev in sklepamo kupčije samo po tem, kar imamo pred očmi. Pri kupovanju plemenskih praset je važno, da vemo, kakega rodu so, kakšna in koliko stara je mati, iz katerega gnezda so mladiči (iz prvega ali poznejšega), kakšen je bil mrjasec itd.

Najboljše je, da kupujemo praseta na domu, dokler so še pri svinji. Tam se lahko o vsem potrebnem poučimo, o vrednosti, starosti in rodovitosti svinje itd.

Praseta za plemo naj se jemljejo načeloma iz drugega ali poznejšega gnezda, ker so taka praseta veliko bolj razvita in kakor nas uče izkušnje, tudi za plemo veliko bolj rodovita in trdna. Nadalje kaže jemati praseta iz spomladnega gnezda, to pa zaradi tega, ker se nam taka praseta čez poletni čas veliko bolj razvijejo kakor pa jesenska praseta čez zimo. Za plemo naj se odbirajo zmeraj le razvita praseta, tedaj praseta, ki sesajo spre-

daj pri prvih (prvih) seskih. Tukaj je največ mleka in taka praseta nam navadno najbolj uspevajo in najbolj rastejo.

Od mladice (prvesnic) pa ni jemati praset za plemo, razen v primeru, če so bile mladice močno razvite, kakor to opazujemo v svinjari, kjer je vsa reja v skrbnih rokah in kjer mladice niso valile prezgodaj po plemenu, kakor je to pri nas po deželi žal še vse preveč v navadi. Če pripuščamo mlado svinjo prezgodaj, potem so tudi njeni mladiči slabotni in nesposobni za plemo. V ostalem morajo biti praseta, ki jih kupujemo za plemo, v vsakem pogledu krepko razvita, tako v prednjem kakor tudi v zadnjem delu života.

KRVAVA UŠ NA JABLANAH.

Kdo ne pozna krvave uši, ki prizadeva po jablanah vsako leto toliko škode? Po nekaterih krajih je toliko krvave uši, da so nasadi jabolk v pravem pomenu besede ogroženi po teh zajedalcih. Tudi Ljubljana s svojo bližnjo okolico ni zadnja v vrsti napadenih krajev. Ni treba, da je rakovo drevje, ki ga po teh krajih nahajamo, posledica poškodb, ki jih prizadeva krvava uš, dasi najdemo po teh krajih največ drevesnega raka. Vseeno je krvava uš velika škodljivka na našem drevju, ker jih zajeda, ker jim pije življenjski sok in jim na ta način jemlje njih prirodno rodovitost.

Zaradi tega moramo krvavo uš preganjati, kjer jo zalotimo! Prvo in veliko škodo nam dela že v drevesnicah. Tukaj se je lahko iznebimo, ker jo imamo pred očmi in jo lahko dosežemo. Težje jo je pa preganjati na starejšem drevju, če se nam naseli po vejah. Tukaj ji pridemo težko do živga.

Krvava uš se najraje pokaže na mestih, kjer je drevo iz enega ali drugega vzroka ranjeno, n. pr. vsled obrezovanja ali če je vsled mraza razpokano. V drevesnici jo pokončujemo z mastenjem in z mažo, n. pr. z lanenim oljem, drevesnim karbolinejem itd. To delo opravimo z roko ali pa s čopičem v roki in dotično mažo. Na odraslem drevju si pa pomagamo deloma z mažo ali pa samo s škropljenjem napadenih vej. V drevesnici je mlado drevje večkrat pregledovati zaradi

«Beži no,» je strmela mati.

«Res, res,» je potrdil sin. Potepuha sem vjel, pa sem ga malo prijel za goltanec — «Za pet ran božjih, pa ne da bi mu bil storil kaj hudega?»

«O, prav nič! Samo lica sem mu malo pogrel, da ga ne bo zeblo,» se je zasmejal Janez in pokazal materi pismo, ki ga je bil moral napisati nemški Foltan.

«Tak ta je pletel?» se je čudila Gozdnica. «Kdo bi mu bil prisodil!»

«Saj se je branil povedati,» je nadaljeval Janez, «tole je pa le napisal. Klementil je nekaj o tisti Loli, tisti potovki —»

«Oh, kaj ima tudi tisti strah prste vmes?» se je zbala Gozdnica in se prekrižala. «Bogve, kaj smo zagrešili, da so tako sedli na nas!»

«Jim že preženem veselje!» je samozavestno zatrdil Janez. «Ni vrag, da jih ne bi ukrotil! Naj ne bom več Gozdnikov, če ne bo naša Mojca spet kmalu vesela!»

Mati je s toplim zaupanjem poslušala sina in je bila vesela, ko je videla, kako se poteguje za sestro.

«Kaj pa —» je začela spet Gozdnica, vendar si ni upala z besedo na dan. Janez je čakal, ko pa le ni bilo nič, je vprašal, kaj je hotela reči.

«Ne vem,» je odvrnila mati, «ko je toliko prišlo na kup. Bojim se za dekle. Kaj misliš, tako besedičenje —»

Janez je skomizgnil z rameni.

«To ji lahko izpodkoplje zdravje,» je nadaljevala Gozdnica, «pa čisto po neumnosti.»

«Mislim, da ne bo tako hudo,» je skušal miri i sin.

Mati je vzdihnila.

«Veš, to ni šala. Če oklevetaš fanta, nore vse ženske za njim. Če oblatiš dekle, ji živ krst več ne more vrniti dobrega imena in vsak se je ogiblje.»

«Kaj, naše da bi se kdo ogibal? Mati, ne bodite no! Ženinov, kolikor bi jih hotela!»

«Ne vem,» se je zamislila mati. «Po pravici rečeno je bil tisti Francelj najbolj prikučen. Tako pošten je bil videti in pameten —»

«A, Francelj —» je kakor odmev dihnil Janez.

«Ali se ti ni zdelo? Saj vidva sta bila nekam prijatelja, ali ne?»

Sin je skomizgnil z rameni in nekam nevoljno zamrmral:

«Sam ne vem, kako je bilo s tistim človekom... Mojca je mislila, da sem se jaz sprl z njim, ali jaz mu nisem nikoli skrivil lasu. Povedati sem slišal pa zadnji čas dosti o njem, le da Mojci človek niti črhiniti ne sme zoper njega, pa je že vsa iz sebe —»

Mati je premišljevala in mrmrala vmes:

«Tudi očetu se zdi vse tako čudno, ali on se ne meni dosti za to. Mladost — norost, misli on. Jaz pa, sama ne vem, kar ne morem ga pozabiti —»

«O, kam pa mislite, mati?» se je pošalil Janez.

«Nič se ne norčuj,» se je komaj vidno nasmešnila Gozdnica, a Francelj:

«Pravijo, da ima menda že neke otroka.»

«In ti verjameš?»

«Ne vem —»

«Ali je tudi Mojca že kaj slišala?»

«Ne vem —»

«Poslušaj, Janez, ali se ti ne zdi,» je nadaljevala mati, «da tisti, ki blati Gozdnikovo hčer, blati tudi človeka, ki ga ima ona rada?»

Janez se je zamislil.

«Navsezadnje bi bilo res mogoče,» je zamrmral, «ali zakaj pa ni prišel fant takrat k nam, ko je bil v Pobrežju?»

«Bogve, kaj so mu natvezli! In sum, to je hujše kot goreča slama,» je dejala mati.

«Bomo videli,» je menil Janez. «Skušal bom spraviti Mojco do tega, da mi pove, kaj misli in ve ona.»

«Daj no, če le moreš,» je rekla Gozdnica, a Janez je odšel k sestri.

«Mojca je sedela na postelji in premišljevala dogodke te čudne nedelje. Ko je stopil brat v izbo, se ga je iskreno razveselila, ker je čutila potrebo, da se s kom razgovori.

Izprva beseda ni mogla prav na dan. Oba skupaj sta se nekako po sili smejala ob misli na nemške snubače in še zlasti na Foltana, ki je prejel tako hitro plačilo za svoje zlobnosti. Polagoma pa se je jela Mojca izpovedovati. Tisto toplo, prijetno kramljanje je uspavalo njeno sramežljivost tako, da je bratu povedala od začetka do kraja vse: kako sta si s Franceljem obljubila zvestobo, kako ji je zatrdil, da pride ponjo, kaj ji je pisal po tistem, ko je bil v Pobrežju, ne da bi se bil oglasil pri Gozdnikovih, kako mu je ona potem pojasnila, da je nedolžna, in kako ji je vrnil pismo, ne da bi ga bil odprl. Tega, da je Foltan izmaknil tisto Franceljno pismo, ki v njem obvešča Mojco o svojem prihodu, ni vedel niti eden niti drugi. Zato tudi Janez ni mogel razumeti.

krvave uši in, če jo najdemo, jo moramo takoj uničiti. Pred napadi po krvavi uši se tudi lahko varujemo, če nastale rane in poškodbe zamažemo pri mladem drevju s cepilno smolo, pri starejšem drevju pa z drevesnim karbolinnejem ali katranom.

Odrastlo drevje kaže sedaj pred sokom zavarovati pred napadi krvave in drugih uši. V ta namen nam po dosedanjih izkušnjah izvrstno služi drevesni karbolinnej, ki ga prodajajo pod različnimi imeni, kakor dendrin, arborin in karbokrimp. Na ta način se najbolj rešimo krvave uši, pa tudi drugih uši kakor kaparjev in listnih uši. Drevesni karbolinnej zamori vsako živo zalego, ki se nahaja zgoraj po vejah.

Drevesni rak je bolezen, ki jo povzročajo posebne vrste bakterije. Pospešujejo pa to bolezen gotovo tudi krvave uši, kajti kjer je na jablanah dosti raka, tam so tudi krvave uši in se obojna škoda pojavlja pri nas sploh le na jablanah, tako da je opravičena slutnja, da si mestoma pomagata vzajemno, da propadajo nasadi naših jablan, kar se opazuje že nekaj let tudi v ljubljanski okolici.

Tedenski tržni pregled

ŽITO. Cene na svetovnih žitnih tržiščih so dalje slabe. Tudi pri nas se nikakor ne morejo popraviti. Povod tako nizkim cenam je dejstvo, da so svetovne žitne zaloge letos prilično velike. Na novosadski blagovni borzi so bile zadnje dni naslednje cene na debelo: pšenica po 285 do 290 Din, turščica, nova, po okrog 115 Din, mčka <0> po okrog 465 Din za 100 kg.

ŽIVINA. Cene dalje slabe. Na mariborskem sejmu so bile za kilogram žive teže naslednje cene: voli, debeli 8 do 850 Din, poldebili 7 do 750 Din, biki za klanje 6 do 625 Din, klavne krave, debele 650 do 7 Din, krave za klobasarje 3 do 4 Din, molzne in breje krave 450 do 850 Din, mlada živina 525 do 775 Din.

KRMA. Cene so precej nespremenjene, na Hrvaškem vedno znatno višje kakor pri nas v Sloveniji. Na Slovenskem so bile zadnje dni za krmo naslednje povprečne cene: seno, sladko

kako se je mogel Francelj zaradi neumnih klevet tako razburiti.

«Ali nima čiste vesti,» je menil, «ali mu manjka pa jasne pameti.»

Mojca je očitaloče pogledala brata.

«Oh, ti še ne veš, česa so zmožni hudobni jeziki!»

Janez res ni vedel in tudi ni hotel verjeti, Mojca pa je govorila in pojasnjevala, dokler ni nazadnje prišla na dan z željo, da naj bi šel kdo na Kranjsko.

«Živo sem uverjena,» je dejala, «da on ne trpi nič manj od mene.»

Janezu vse to nikakor ni šlo v glavo. Mimogrede je namignil tisto o otroku.

«In če bi ga tudi imel,» se je razvnela Mojca, «misliš, da bi mu zamerila? Saj bi bil njegov! Kar pa je njegovega, imam rada, pa naj bi bila tudi najbridkejša smrt.»

Pred tolikšno ljubeznijo je Janez onemel. Kakor svetnico v oltarju je ogledoval sestro in komaj slišno mu je ušel vzklík začudenja:

«Ti blago bitje, ti zlato srce!»

Potem kakor v sanjah:

«Blagor možu, ki bo smel tebi reči: moja žena!»

«Ako ne bo to Francelj,» je šepetaje, toda odločno priznala Mojca, «bo samo grob smel objeti mojo mladost —»

(Dálje prihodnjič.)

Svarilo.

V nekem kraju na Nizozemskem, kjer imajo pogosto poplave, stoji drog z naslednjim napisom: «Kadar je ta tablica pod vodo, se po tej cesti ne sme voziti.»

75 do 80 Din, polsladko 60 Din, kislo 50 Din, otava 70 Din, slama 50 do 55 Din za 100 kg.

Kratke vesti

— Vrednost denarja. Na zagrebški borzi se je dobilo v devizah dne 24. t. m.: 100 avstrijskih šilingov za 799-40 do 803-40 Din, 100 nemških mark za 1352-60 do 1356-60 Din, 100 italijanskih lir za 228-08 do 229-23 Din, 1 dolar za 56-67 do 56-97 Din, 100 češkoslovaških kron za 168-11 do 169-11 Din.

BELEŽKE

+ Klerikalna gonja proti «Domovini». Klerikaleci nadaljujejo svojo gonjo proti «Domovini», ki se je zlasti zadnje čase zelo razširila med našim ljudstvom in ki pridobiva vedno več naročnikov deloma celo zaradi tega, ker so ljudje zaradi klerikalnega hujskanja radovedni, kaj piše naš list. Ko spoznajo, da je vse laž, kar trdijo klerikalci, postanejo zvesti naročniki «Domovine», ki je tudi najbolje urejevan ljudski tednik v naši državi. Zadnji «Domoljub» je poln napadov na «Domovino», tako da je že smešen. Od začetka do konca goni svojo lajno o brezverstvu našega lista. Piše, da hočemo vlti ljudem v srce sovražstvo do vsega, kar je v zvezi s cerkvijo in Bogom. Vprašamo pa «Domoljuba», ali smo morebiti zato brezverci, ker povemo, da je škof največji veleposestnik v Sloveniji in da se brani v škodo slovenskega kmeta agrarne reforme, da politika dr. Korošičeve stranke prinesla našemu ljudstvu samo velika bremena in da klerikalni poslanci niso v sedmih letih ničesar dobrega napravili. Ali pa smo morebiti brezverci zato, ker naš list poroča o vseh modernih pridobitvah novega časa, ker noče, da bi se ljudje v dobi aeroplanov vozili v samokolnicah, kakor so se takrat, ko so imeli klerikalci absolutno komando nad ljudstvom in ko so morali kmetje še tlačaniti klostrom in duhovščini? Mi vemo, da klerikalni oslovski glas ne seže v nebesa, kar nam dokazuje priljubljenost, ki si jo «Domovina» pridobiva med našim ljudstvom s tem, da piše in poroča samo resnico. Hvala Bogu, naši ljudje so danes že tako prosvetljeni, da lahko sami spoznajo, kaj je prav in kaj ni, zato pa tudi nima nobenega uspeha nesramno klerikalno hujskanje, ki je samo izraz onemogle jeze.

+ Uvozna carina za pluge in radičevci. SDS je zahtevala, naj se za galico, superfosfat in druga umelna gnojila, za vse vrste kmetijskega in malobitniškega orodja, zlasti pa za pluge ukine uvozna carina. Pod pritiskom naših poslancev je carinska sekcija proti glasu poslanca g. Pucija sprejela te predloge. Ta predlog bi se pač moral že uveljaviti, a navidezni kmetijski prijatelji so našli sredstev, da so zadevo zavlekli, kajti vlada sedi že dva meseca na dotičnem aktu. Za letošnje kmetijsko delo je stvar že izgubljena. Zahvaliti se bo treba za to malomarnost radičevski stranki, kateri pripadajo gg. Pucelj in Prepeluh.

+ Klerikalna lopovščina. «Domoljub» piše: «Kakor judovski agent je danes pri nas «Domovina». Vsiliti jo hočejo našemu ljudstvu na vsak način, samo da bi izpodrinili pošteno časopisje. Kdo to plača, ne smemo zapisati, ker ščiti njihove tajne denarne vire tiskovni zakon.» Večje lopovščine si ne moremo misliti, kakor je ta, ki jo je povzročil s to pisavo škofov tednik «Domoljub». Ne smemo tudi pozabiti, da je kot urednik «Domoljuba» podpisan duhovnik Fran Zabret. Zakaj bi «Domoljub» ne smel napisati resnice o «tajnih denarnih virih» našega lista? Kje je kak zakon, ki brani pisati resnico, in sicer tako, ki se dá tudi dokazati pred sodiščem? Naj bo tiskovni zakon kakršenkoli, kdo more trditi, da brani pisati resnico? Pač pa zabranjujejo zakoni pisati laži ter obrekovanja in ker ljudje, ki izdajajo in pišejo škofov tednik, to tudi dobro vedo, zato nočejo zapisati svojih obrekovanj na tak način, da bi jih lahko prignali pred sodišče.

+ Radičevska demagogija z agrarno reformo v Prekmurju. Iz Dolnje Lendave prihajajo čudna poročila. Od agrarne direkcije v Zagrebu je prišel z ministrskim pooblastilom tja neki dr. Alkovič, baje inspektor, ki vrši revizijo na veleposestvu Janekovič (prej Esterhazi). Sklicuje vse interese na občinski urad v vsaki občini in trdi, da dobe zemljo sedaj Madžari in kdor ima denar. Kot njegov pomočnik je neki drugi radičevac. Oba prav pridno agitirata. Madžari se sedaj kar po vrsti vpisujejo v Radičevo stranko, da bi dobili zemljo. Tudi dr. Pernar iz Zagreba in drugi gospodje so že prišli sem na obisk. Tako je vedno bolj očitno, da smatrajo radičevci Prekmurje za svojo satrapijo. Čudimo se, zakaj imamo za Slovenijo, pod katero spada tudi Prekmurje, posebno agrarno direkcijo v Ljubljani. Radičevci uganjajo z agrarno reformo gnusno demagogijo.

Zborovanja in sestanki naših organizacij

Minuli teden se je vršilo pet občnih zborov krajevnih organizacij demokratske stranke.

V Sevnici je bil sestanek ob navzočnosti delegata iz centrale g. dr. Rapeta. Dogovorilo se je o podrobnih taktiki in delu stranke za dotični okoliš in odredilo, da se skliče redni občni zbor k. o. za 28. marca t. l. ob pol 9. uri dopoldne.

V Srednji vasi v Bohinju se je vršil občni zbor k. o. SDS, ki je bil številno obiskan, za njim pa ustanovni občni zbor SSDU. Obema zboroma je prisostvoval delegat gosp. Fran Majcen.

V Vidmu pri Krškem se je vršil ustanovni občni zbor k. o. SDS, na kojem je poročal g. dr. Rapeta. Novoizvoljeni odbor obstoji iz naslednjih mož: predsednik Anton Nunčič, podpredsednik Ivan Mikolavčič, tajnik Fran Voglar, blagajnik Štefan Jarc, prosvetar Gajmir Aparnik; odborniki: Marko Mikolavčič, Anton Han, Anton Štancer, Karel Podjed, Janko Knapič, Ivan Omahen, Slavko Novak in Franc Ivačič.

V Kotredežu se je vršil občni zbor k. o. SDS, ki je bil združen s predavanji ravnatelja g. Šlajpa a o živinoreji. Ravnatelj g. Jug pa je podal poročilo o političnem položaju. Oba predavatelja sta žela dolgotrajno odobravanje.

V Zagorju ob Savi je bil občni zbor k. o., na kojem je poročal g. dr. Rapeta. Poročevalec je na občnem zboru v imenu Samostojne demokratske stranke izjavil, da bo ta storila vse za rešitev krize, v kateri se radi nesocialnega postopanja Trboveljske družbe rudarji nahajajo. V to svrhu je bila odposlana tudi primerna brzojavka na narodnega poslanca g. dr. Gregorja Jerjava, v kateri se naproša, da podvzame vse primerne korake v zaščito rudarjev.

V nedeljo 28. t. m. se bodo vršili naslednji občni zbori k. o. SDS:

Ustanovni občni zbor k. o. SDS v Senovem pri Rajhenburgu se bo vršil ob 4. pop. v rudniški restavraciji. Udeležil se ga bo g. Janko Blagajec.

V Gorenji vasi nad Škofjo Loko bo občni zbor k. o. SDS ob 3. pop. v Sokolskem domu. Poročevalec g. dr. Stane Rapeta.

V Hrastniku bo občni zbor k. o. SDS ob 3. pop. v gostilni g. Dolinška. Poroča ravnatelj g. Jug.

V Šmartnem pri Litiji bo občni zbor k. o. SDS ob 8. uri jutraj v Sokolski telovadnici. Poroča g. dr. Joža Bohinjec.

V Zagorju ob Savi se bo vršil ustanovni občni zbor SSDU ob 3. pop. Kot delegat se ga bo udeležil g. dr. Joža Bohinjec.

DELA VSKI GLASNIK

Sramotno postopanje Trboveljske premogokopne družbe z delavstvom

Trboveljska premogokopna družba je eno največjih kapitalističnih podjetij v Jugoslaviji, katere delnice so večinoma v rokah inozemcev. Na milijone in milijone ima ta družba dobička vsako leto. Ta denar, ki ga ji priklopije iz dna zemlje s svojimi žulji in znojem naš delavec, roma večinoma v inozemstvo.

Na tisoče delavcev je zaposlenih v premogovnikih Trboveljske premogokopne družbe. Plače delavcev, ki delajo pod zemljo v neprestani nevarnosti za svoje zdravje in življenje, pa so sramotno nizke. Zato je delavstvo prisiljeno na akordno delo, da čim več izkoplje in se tako za silo preživlja.

Ko je Trboveljska premogokopna družba z nizkimi plačami prisilila delavce, da so zaradi večjega zasluga nakopali več premoga, kakor ga je mogla prodati in kakor se ga je potrebovalo, in ko je nakopičila ogromne zaloge premoga, pa je začela odpustiti rudarje iz službe. V kratkem namerava odpustiti okoli 2000 delavcev, ki bodo ostali na ta način s svojimi ženami in otroki brez dela in jela na cesti. Kaj to pomeni, si lahko predstavljamo.

Trboveljska premogokopna družba seveda tudi noče znižati cen premoga, da bi se znebila prevelikih zalog in da bi tako omogočila rudarjem zopetno delo v polnem obsegu. Ta kapitalistična družba hoče izsesati delavstvo in odjemalce do skrajnosti ter odnesti čim večji dobiček. Usmiljenja ne pozna za ljudsko bedo.

Mi pa pravimo, da so rudniki Trboveljske premogokopne družbe na naši zemlji in da je zato dolžnost naše državne uprave in vseh odločujočih činiteljev, da onemogočijo tej družbi izmозgavanje našega ljudstva. Proti tej brezsrčnosti, proti temu izrabljanju našega delovnega ljudstva se mora dvigniti vsa javnost. Delu in delavcu se mora priznati pravica, ki jima gre!

V nedeljo se je v Trbovljah vršil velik protestni zbor rudarjev brez razlike strank. Zborovalci so izjavili, da raje vsi skupno manj delajo, samo da ne bodo posamezni rudarji z družinami vred leteli na cesto. Pa to ni nič zaleglo. Trboveljska družba nadaljuje svoje brezsrčno početje in meče delavstvo z malenkostnimi pokojninami iz službe. Kako dolgo se bodo še tujci igrali z usodo naših delavskih družin? Tako vprašujemo mi in slovenska javnost.

K volitvam v Delavsko zbornico

Ceršak, 21. februarja.

Pred kratkim je pisal «Slovenski gospodar», da je večina tukajšnjih delavcev in delavk glasovalo pri volitvah v Delavsko zbornico za kršćansko-socialno delavsko stranko.

Mogoče se je dopisnik «Slovenskega gospodarja» zmotil ali pa nima svojih možganov na pravem mestu, ker šteje devet glasov, ki so padli za njihovo stranko, za več kakor 76 naprednih glasov za Neodvisno delavsko listo.

Dopisnik «Slovenskega gospodarja» je tudi poročal, da se vsi, ki smo g. Ferka ubogali, kiso držimo. To zopet ni res, ker smo vsi ponosni, da je vsaj enkrat v naši tovarni bila večina na naši strani, čeprav je g. župnik priredil shod Marijine družbe, namenjen za te volitve. Vidite, g. župnik, pa tudi shod Vam ni nič pomagal; samo dve družbenici sta Vas ubogali.

Dragi čitatelji «Domovine», če bi povsod delavstvo volilo kakor pri nas v Ceršaku, bi klerikalna stranka propadla ravno tako, kakor je propadla Radičeva.

d. Za slovenske delavce na Vestfalskem. Poslanec dr. Žerjav je na ministra vojske in mornarice stavil predlog, naj se organizirajo v Düsseldorfu in v drugih krajih, kjer bivajo naši državljani, stalne rekrutne komisije, in rekrutom naj se plača vožnja za povratek v domovino. Vojnim obvezancem, ki brez svoje krivde niso mogli priti domov, zlasti oženjenim, naj se vkljub temu izdajajo potni listi, ako iščejo dela drugod.

DOMAČE NOVOSTI

* Ogledniki naj oprostite! Vsi, ki so dobili zadnjo številko «Domovine» brezplačno na ogled, a so poleg običajne zelene tiskovine dobili v časopisu tudi modri listič z opominom, naj poravnajo naročnino, naj blagovolijo oprostiti pomoti, ki so jo zakrivila vlagateljice pri odpravi.

* Oni, ki dobivajo današnjo številko «Domovine» tretjič na ogled, naj prečitajo priloženo sivo tiskovino ter se po možnosti poslužijo priložene dopisnice, oziroma tudi položnice.

* Ljuba bralka «Domovine»! Ali si pridobila vsaj eno ali več novih naročnic na «Domovino»? Ako si to storila, hvala Ti iskrena, ako ne, pogledaj okrog sebe in stori to. Ako Ti dá nova naročnica ali nov naročnik naročnino, stopi na pošto in zahtevaj za 25 par občno položnico ter vanjo vpiši našo čekovno številko 10.711 in kot odposiljatelja vpiši novega naročnika z opombo «nov». Ako nisi dobila denarja, napiši na dopisnico: Uprava «Domovine», Ljubljana. (Ime, priimek, natančen naslov) se naroča na «Domovino». Pošljite položnico, da z njo poravna naročnino. — Podpis.

* Za inozemske rentnike. Naš poslanec gosp. dr. Žerjav je od ministra zunanjih zadev zahteval, da mu čimprej odgovori na njegovo vprašanje, ali je vlada pripravljena z nemško republiko urediti vprašanje naših civilnih invalidov in drugih rentnikov, oziroma upravičencev socialnozavarovalnih zavodov v Nemčiji. Tisti, ki so se pred vojno ali med vojno izselili iz Nemčije, ne dobivajo rent, dasi so jim pravnomočno dosojene, in to zaradi nemškega zakona, da se rente izplačujejo le onim, ki se trajno nahajajo v Nemčiji. To stališče ni pravično, saj se invalidi v Nemčiji niti vrniti ne morejo, čeprav bi se hoteli. Mnogi so prosili za potne liste v Nemčijo, pa jim jih je nemški konzul odbil. Tem so pritožbe na Reichsversicherungsamt uspele in prejemale rente. Poslanec dr. Žerjav zahteva, da se v tem oziru napravi red. Tudi brezposelnih podpor naši rojaki v Nemčiji ne dobe, zaradi česar je SDS zahtevala, naj se sklone z Nemčijo pogodba, da bo naša država enako postopala napram nemškim delavcem kakor napram lastnim, ako isto ukrene Nemčija.

* Občni zbori krajevnih organizacij SDS v mariborski oblasti. V Zrečah pri Konjicah se je vršil 15. t. m. občni zbor tamošnje organizacije, ki šteje danes že nad 50 članov. Za predsednika je bil izvoljen posestnik in lesni trgovec g. Ivan Verčnik, za tajnika posestnik Dušan Hus. — V Framu je bil občni zbor 18. januarja; za predsednika je bil ponovno izvoljen posestnik gosp. Karel Černej. — V Pristavi se je vršil občni zbor 2. t. m. Na občnem zboru je pristopilo sedem novih članov. Za predsednika je bil zopet izvoljen posestnik g. Alojz Pavlič, za podpredsednika posestnik g. Milan Čoh, za tajnika g. Avgust Schönweter, za blagajnika g. Josip Hodnik, za odbor-nike gg. Janez Počivalšek, Janez Otorepec in Anton Zmaher. Organizacija je poslala tudi nekaj svojih članov v politično šolo v Celje. — V Gornjem gradu se je vršil občni zbor 20. t. m. Za predsednika je bil zopet izvoljen

in se pravilno javljajo našim konzulatom. V tem poslednjem oziru obstoje težkoče v zakonu, vendar je upati, ker je vprašanje zdaj sproženo, da se bo našel pameten izhod.

d. Proti telesnim delavcem se je zopet oglašila klerikalna stranka. SLS hoče, da se odpravi carina na okrogli les, da bi ga Italijani mogli potem laže uvažati in onkraj meje požagati. S tem bi 2000 žag v Sloveniji prišlo v težkoče in nešteto naših ljudi bi prišlo ob kruh. To pa želi SLS, ker misli, da bodo nezadovoljneži rajši oddali kroglice njej. Italijani bi bili prav veseli, če bi se klerikalna želja uresničila, ker bi zaposlili večje število svojih ljudi na račun naših siromakov.

posestnik g. Franc Podbrežnik, za podpredsednika g. dr. Stanko Sajovic, za tajnika g. Franc Kocbek. — Občni zbor krajevnih organizacij v Sv. Barbari v Slovenskih goricah se bo vršil v nedeljo 28. t. m., istotako občni zbor krajevnih organizacij v Grižah in v Zrkoveh pri Mariboru ter ustanovna občna zborna v Sv. Martinu pri Verbergu in v Sv. Antonu v Slovenskih goricah.

* Poslovilni večer češkoslovaškega konzula v Ljubljani g. dr. Otokarja Beneša je bil v sredo zvečer v kazinski dvorani v Ljubljani ob številni udeležbi najodličnejšega občinstva. G. konzul, ki je bil v Ljubljani jako priljubljen, odide v kratkem na svoje novo mesto v Prago.

* Dopisnica s sliko voditelja SDS g. Svetozarja Pribičevića. Glavno tajništvo SDS v Beogradu je izdalo dopisnice s sliko g. Pribičevića. Cena 1 Din za komad. Naročajo se pri glavnem tajništvu SDS v Beogradu, Kralja Milana ulica št. 85/I. Opozorjamo somišljenike, ki si žele naročiti te dopisnice, da v naprej pošljejo denar ali pa naročijo po povzetju.

* Lepo obiskan občni zbor Zveze obrtnih združenj v Ljubljani se je vršil v nedeljo. Številčen poset je pokazal, da se naše obrtništvo vedno bolj zaveda, da je le v krepki organizaciji moč. Občni zbor je med drugim odločno protestiral proti novemu protidraginskega zakonu, ki v sedanjih prilikah nikakor ni umesten, ter zahteval, da se tudi sedanji zakon o pobijanju draginje ukine. Glede Državne obrtne banke so se izrekle misli, da je ideja seveda dobra, da pa ta zavod priča majhnih sredstev, ki jih bo imel, ne bo mogel niti zdaleka v zadostni meri zadovoljiti potrebam obrtništva. Na zboru se je v načelu sprejel tudi predlog o obrtniški «Samopomoči». Ta «Samopomoč» naj bi se organizirala tako, da ob priliki smrtnega primera kakšnega člana vsi ostali člani plačajo po 5 Din. To skupno vsoto bi potem prejeli člani umrlega. Ako bi n. pr. štela organizacija «Samopomoč» 10.000 članov, bi preostali kakšnega umrlega člana dobili 10.000krat po 5 Din, to je 50.000 Din. Na občnem zboru se je predlagala tudi prireditve krojaškega kongresa v letošnjem letu in čez nekaj let, ko bo 25letnica Zveze, pa mojstrska razstava.

* Beograjski nadškof v Mariboru. Beograjski katoliški nadškof g. Rafael Rodić se je mudil te dni v Mariboru, kjer je bil gost lavantinskega škofa g. dr. Karlina.

* Petintridesetletnica zvestega službovanja. Občinski tajnik g. Franc Kajtna je v službi trboveljske občine že celih 35 let, ne da bi imel kdaj dopust. Lansko leto je bil slovesno odlikovan z zlato kolajno za zasluge kot 40letni gasilec. Še mnoga leta!

* Telefon v gornjegrajskem okraju. Mariborski veliki župan je dobil obvestilo, da so končno ugodili dolgoletnemu prizadevanju krajevnih činiteljev gornjegrajskega okraja in velikega župana ter priklopili gornjegrajski okraj telefonskemu omrežju.

* Peta obletnica odhoda Italijana iz Logatea. Iz Logatea nam pišejo: V nedeljo 28. t. m. bo

praznoval naš Sokol peto obletnico odhoda Italijanov. Uprizorila se bo Spicarjeva mladinska igra «Triglav». Nastopi vsa deca in ves naraščaj. Začetek bo ob 3. popoldne. Udeležba obvezna za vsakogar, ki ljubi zlato svobodo. V nedeljo vsi v naš dom!

* **Zlata poroka.** Nne 20. t. m. je obhajal v Poljanah zlato poroko naš zvesti somišljenik zidar-ski mojster g. Jurij Tavčar s svojo ženo Marijo. To slavlje sta praznovala samo v krogu svojih doma bivajočih otrok, ker večina njegovih otrok je v Ameriki in nekateri sinovi zavzemajo tam odlična mesta. Ti prihajajo od časa do časa na obisk v svoj rojstni kraj Poljane ter izdatno podpirajo naša prosvetna društva. Jubilant je sosed in daljši sorodnik pokojnega dr. Ivana Tavčarja, s katerim sta mlada otroška leta preživela skupaj. Jubilantoma želimo, da bi zdrava in čvrsta dočakala še mnogo let.

* **Zlata poroka.** V znani slovenski rodbini Ravnikovih v Glinjah pri Borovljah so obhajali redek rodbinski praznik: Josip in Ana Ravnik sta imela svojo zlato poroko. Zlatoporočenca sta bila vedno zvesta narodni stvari in sta v tem odgojila tudi svoje otroke.

* **Srebrna poroka.** Te dni sta praznovala lesni trgovec in posestnik v Loškem potoku g. Franc Košir ter njegova soproga Antonija 25letnico svoje poroke. Jubilantoma želimo, da bi tako čila praznovala še svojo zlato poroko!

* **Srebrna poroka.** Dne 14. t. m. je praznoval v Podsredi trgovec in župan g. Ernest Kos s svojo soprogo v krogu svojih otrok in zancev 25letnico poroke. Še na mnoga leta!

* **Volitve v cestne odbore.** Notranji minister je izdal odlok, da spada v kompetenco velikega župana volilno postopanje pri cestnih odborih v bivši Kranjski, zlasti razpis in izvršitev volitev, postavljanje gerentov in slično.

* **Nemščina v slovenskih meščanskih šolah.** Z odlokom ministra prosvete se v prvem in drugem razredu meščanskih šol v Sloveniji uvaja odslej nemščina kot obvezen predmet po tri ure na teden.

* **Ali so vse zelene in rdeče dopisnice že nazaj?** Kdor še ni pridobil vsaj enega naročnika, naj hiti, da to stori in njegovo ime napiše na zeleno (rdečo) dopisnico, ki smo jo svoj čas poslali. Ako je nima več, naj piše na navadno dopisnico, da ta in ta naroča «Domovino». Naslov mora biti točen.

* **Higijski tečaj v Studeneh pri Mariboru** bo priredila Ljudska univerza iz Maribora. Prvo predavanje bo imel 1. marca ob 19. v Sokolskem domu g. dr. Jurečko pod naslovom: «Kako ostane zdravi».

* **Koliko naročnikov (naročnic) na «Domovino» je v Vaši vasi?** Malo, kajne? Zberite se v majhen odbor in na delo, da se število vsaj podvoji! Ne sme biti rodbine brez «Domovine»!

* **Reorganizacija šolstva v Prekmurju.** Šolstvo je madžarska vlada v Prekmurju zelo zanemarjala. Ponekod šole sploh manjkajo, drugod pa so pomanjkljive. Veliki župan dr. Pirkmaier je sedaj naročil pristojnim činiteljem, da izdelajo točen program za reorganizacijo šolstva v Prekmurju, po katerem bi se vsako leto v najbolj potrebnih krajih zgradile po dve do tri šole v zmislu modernih zahtev ljudskošolskega pouka.

* **Razpust občinskega odbora v Topolšnici.** Veliki župan mariborske oblasti je razpustil občinski odbor v Topolšnici, ker se je izkazal dela nezmožnega. Za gerenta je imenovan Gašper Kotnik, posestnik v Topolšnici. V gerentski sovet so mu dodeljeni: Janez Glasenčnik, posestnik v Zavodnjem, Franc Zlebnik in Fran Suhani, posestnika v Št. Vidu; Martin Ročnik, posestnik v Zavodnjem; Martin Koren, Josip Goršek, Jakob Napotnik, posestniki v Topolšnici; Franc Ovčjak, Gašper Brglez, Anton Kugonič, Matevž Potočnik, posestniki v Zavodnjem, ter Anton Pergovnik, Anton Drev in Štefan Šmon, posestniki v Topolšnici.

* **Narodna tiskarna v Ptuj.** Priprave za končno ustanovitev Narodne tiskarne v Ptuj so v najlepšem teku. Podjetje se ustanovi na zadružni

podlagi in prevzame že obstoječo tiskarno g. Šulerja. Za ustanovitev te važne zadruge se je predvsem zavzela podružnica Jugoslovenske Matice v Ptuj, ki jamči, da bo tiskarna osnovana res na narodni podlagi.

* **Udruženje vojnih invalidov,** vdov in sirot podružnica v Ljubljani javlja svojim članom in članicam, da se vrši redni občni zbor dne 28. februarja t. l. ob 9. uri popoldne v veliki dvorani Mestnega doma. Vsi redni člani prejmejo tozadevna vabila po pošti. Vstop le proti izkazu tega vabila. Dolžnost vsakega rednega člana in članice je, da se občnega zbora sigurno udeleži. O d b o r.

* **Štrašni davki.** Vse toži o davkih, ki so vedno neznosnejši. Vse toži in vse sprašuje, kdo je temu kriv. Na to je lahek odgovor. Slovenijo zastopajo v Narodni skupščini skoro le klerikalci, ki pa ne utegnejo brigati se za gospodarske koristi slovenskega ljudstva, ker morajo goniti lajno o avtonomiji. Namesto, da so se prerekali za avtonomijo, ki je nikdar ne bo, namreč takšne avtonomije ne bo, kakršno si žele oni, naj bi bili rajši delovali za znižanje davkov. Od tega bi naš človek kaj imel, od avtonomističnega vezanja otrobov pa bomo imeli toliko, kolikor ima psiček, ki laja v luno, katere ne bo nikdar dosegel. Za klerikalno avtonomijo bi se naše ljudstvo tudi takoj zahvalilo, čim bi jo imelo, kajti naši klerikalci bi dali vso moč v roke farovžem in mežnarjem, tako da bi kmetje poleg visokih davkov morali odrajtovati še veliko boro. Klerikalna avtonomija bi torej pomenila skubljenje ubogega ljudstva kar od vseh strani.

* **Smrtna kosa.** V Haverstrowu v Ameriki je preminul župnik g. Alojzij Leon Blaznik iz znane ljubljanske rodbine. Pokojnik je bil med našimi rojaki v Zedinjenih državah zelo priljubljen. — V Ljubljani je umrl g. Franc Zgonc, pleskarski mojster in gostilničar. Star je bil šele 42 let. — Na svojem posestvu Bellevue v Spodnji Šiški je umrl po dolgem bolehanju g. Alojzij Zajec, posestnik, bivši veletrgovec in lastnik hotela Bellevue. — Blag jim spomin!

* **Smrtna kosa.** Preminul je v Mariboru gosp. Karel Washington-Walenta, centralni inspektor južne železnice v p. — V Gradcu je preminul v 23. letu starosti g. Herfried Kasper, slušatelj šumarske visoke šole na Dunaju, sin ravnatelja Mestne hranilnice v Ptuj. Pokojnik je bil zaradi svojega odkritega značaja zelo priljubljen. — Blag jima spomin!

* **Smrtna kosa.** V sanatoriju v Gradcu je preminul g. Štefan Brodar, posestnik in vinski trgovec v Ormožu. Pokojnik je bil zelo podjeten, marljiv in soliden trgovec, ki je užival splošen ugled. Njegovo truplo so prepeljali v Ormož.

* **Imenovanje g. Prepeluha za ravnatelja lesnega podjetja.** Po vestih iz Beograda je imenovan g. Albin Prepeluh za ravnatelja lesnega industrijskega podjetja Dobrin-Drvar. Lepo mesto

* **Trboveljske novice.** Obrtno društvo Trbovlje-Hrastnik-Dol je sklenilo, da priredi na dan obrtniškega praznika 19. marea veliko obrtniško zborovanje pri Forteu na Vodi, obenem pa tudi v Hrastniku. — Preteklo nedelje je končala Ljudska visoka šola cikel gospodarsko-političnih razprav. Predavatelj je bil bivši pomočnik ministra za šume in rudnike g. Ivan Mohorič, katerega izvajanja so bila prav mojstrsko podana. Videlo se je, da predava strokovnjak na gospodarskem področju. — Štiridesetletnico zvestega službovanja pri rudniku v Hrastniku praznujejo letos naslednji rudarji: Ivan Kavzar, poduradnik, Martin Kozar, Jakob Lamper, Jurij Šibila, Pavel Slokan in Maks Herzog, vsi kopači. Ravnateljstvo v Hrastniku jih je predlagalo v odlikovanje. — Konzorcij Narodnega doma v Hrastniku predvaja zelo posrečeno izbrane filme. Te dni so prišli na vrsto «Nibelungi», umetniški film prvega reda, ki je povsod žel velike uspehe. — Deputacija gostilničarjev iz Trbovelj je preteklo dni intervenirala pri velikem županu, da bi bili gostilniški lokali odprti tudi ob plačilnih dneh. Okrajno glavarstvo v Laškem je namreč zaradi neprestanih izgredov ob plačilnih dneh odredilo,

da se morajo gostilne ob teh dneh zapreti. — Po dolgi mučni bolezni je umrl v 25. letu svoje starosti g. Mirko Šuntajs, rezervni narednik pri 15. pehotnem polku v Nišu. Kal bolezni je dobil pri vojaki. Pokojnik je bil iskren nacionalist ter član demokratske stranke. Pokoj njegovi duši! — Občni zbor krajevne politične organizacije SDS v Hrastniku se bo vršil v nedeljo dne 28. t. m. pri Dolinški. — Rudar Alojzij Legvart iz Hrastnika si je pri delu v obratu Ojstro zlomil desno nogo pod kolenom. Prepeljati so ga morali v ljubljansko bolnico.

* **Bogokletni «Domoljub»** zopet čenča stare laži, kaj da smo mi pisali o sv. Trojici in o Mariji, čeprav smo že dokazali njegova zavijanja. Ker smo ugotovili neke podobnosti med raznimi verami, nas «Domoljub» imenuje za brezverce. Ali je Kristus učil takšno zavijanje resnice?

* **Vložna knjižica iz Amerike.** Naš konzulat v New Yorku je poslal izseljenišnemu komisarijatu v Zagrebu vložno knjižico Mestne hranilnice v Ljubljani, glasečo se na ime Jožef Gerelj. Sorodniki ali znanci imenovanega naj pošljejo izseljenišnemu komisarijatu v Zagreb točen naslov imenovanega ali njegovih sorodnikov.

* **Zakaj volimo poslance?** V Sloveniji so zmagali pri zadnjih volitvah klerikalci, ki imajo štiri petine vseh slovenskih poslancev. Jasno je torej, da je na klerikalnih poslancih pretežni del odgovornosti za razmere v Sloveniji. Ako je sedaj pri nas slabo, je to znamenje, da so klerikalni poslanci nesposobni in da se ne znajo uveljaviti. Res žalostno je, da toliko število klerikalnih poslancev ne pomeni v Beogradu ničesar. Za mislečega človeka je sedaj menda dovolj očitno, da ti ljudje ne spadajo več v Beograd, kjer popolnoma zastoj pobirajo dnevnice.

* **Po 12 letih prispel iz Rusije.** V Varaždin se je vrnil iz Rusije tesar Milan Rogina, ki je preživel tamkaj celih 12 let. Ves ta čas se ni niti enkrat javil niti svoji ženi niti komu drugemu. Rogina je prišel iz Sibiriije in izjavil, da je tamkaj še okoli 10.000 jugoslovenskih državljanov.

* **Tombola v Celju v prid vojnim žrtvam.** Udruženje vojnih invalidov, podružnica Celje, priredi v začetku meseca junija svojo običajno tombolo v prid vojnim žrtvam. Zato prosí vsa celjska in okoliška društva, da se ozirajo na to prireditve, saj gre za pomoč onim, ki so v krvavem vojnem metehu žrtvovali svoje zdravje ali pa izgubili svoje roditelje.

* **Visoka starost.** V Nikšiću v Črni gori je umrl Lazar Pavić, znani junak v bojih Črnogorcev proti Turkom. Hrabri Črnogorec je dosegel visoko starost 102 leti.

* **Nesramna in podla gonja proti novoustanovljeni Vodnikovi družbi.** V Ljubljani se je ustanovila književna družba, imenovana po prvem slovenskem pesniku duhovniku Vodniku. Ta družba bo izdajala poučne in zabavne knjige za slovensko ljudstvo, kar je nedvomno pozdravljati. Ker pa seveda klerikalci nimajo pri družbi ničesar govoriti, je začelo klerikalno časopisje zlivati nanjo cele goliđe gnojnice, dasi družba še ni izdala nobene knjige. Klerikalci hočejo imeti patent na vse in nihče drug ne sme brez njih ničesar začeti. Se bo pač menda lahko kdo tudi brez klerikalnega odobrenja lotil kakšnega za ljudstvo koristnega dela.

* **Otvoritev higijenske razstave v Mariboru.** V nedeljo popoldne je bila v Mariboru otvorena higijenska razstava, ki jo je v okviru ljudske univerze priredil Higijenski zavod v Ljubljani.

* **Vsaka reč ima svoje meje.** Da se listi različnih strank med sabo dajejo, je razumljivo. Vendar ima tudi ta borba svoje meje. Vršiti se mora dostojno in človeka vredno. Kar pa čitamo zadnje čase v «Domoljubu», je rovtarstvo, ki nima primere. Rekli smo že večkrat in dokazali, da je «Domoljub» izvržek slovenskega časopisja, in to moramo vedno zopet upravičeno ponavljati. Tako zavratnega pisanja, kakor nam ga nudi «Domoljub», ne najdeš zlepa. Se nikdar nam ni «Domoljub» dokazal brezverstva, in vendar vedno vrti lajno o brezverski «Domovini», kakor

stara klepetulja, ki ne molči, četudi ji stopiš na jezik. Nikdar ni «Domovina» širila brezveststva, pač pa je «Domoljub» bogokleten, ker si spriče vse svoje podle zavratičnosti, lažnosti, natočevanja, obrekovanja in krađenja časti upa imenovati se kot časopis, ki brani katoliško vero in njene resnice. Ali je mogoče spraviti «Domoljubovo» početje v sklad s krščanskim naukom, ki uči skromnost, potrpežljivost, ljubezen do bližnjega in krščansko usmiljenje? In zakaj piše «Domoljub» tako sirovo? Zato, ker se «Domovina» vedno bolj širi in tlači ob tla klerikalno stranko, kar seveda nima s katoliško vero nikakega opravka. To so torej samo posvetne stvari in da bi «Domoljub» bolj uspel, skuša grdo zlorabljeni ljudsko preprostost s tem, da se postavlja za zaščitnika vere ter udriha po «Domovini», češ, da je brezverska. Edini pravilni odgovor na te pobesnele izbruhe bodi: Bogokletni «Domoljub» mora iz vsake poštene slovenske hiše, a na njegovo mesto mora priti «Domovina», ki je bila in bo ostala zagovornica poštenosti ter pravičnosti.

* **Tovarna impregnirana platna v Zalcu.** Poslopje pivovarne v Zalcu, ki že dalje časa ne obratuje, je prešlo v roke dunajske tvrdke Elsinger & Co., ki uredi v Zalcu veliko tovarno impregnirana platna.

* **Nepoznan utopljenec.** Dne 15. t. m. popoldne je priplaval po Savi pod vasjo Podgračevu pri Veliki Dolini truplo nepoznanega, 35 do 40 let starega moškega bolj slabotne postave. Utopljenec je bil slabo oblečen. Na sebi je imel samo telovnik iz črnega ševjota z modrimi ozkimi črtami, belo srajco, ležeč ovrtnik in čevlje na zadrgo. Obraza je bil majhnega in imel je koštanjeve lase.

* **Stroj odrezal roko.** V kartonažni tovarni Bonač na Poličevem se je pripetila težka nesreča. Delavka Marija Klopčič, stara 19 let, je bila zaposlena pri stroju za rezanje papirja. Nenadoma se je začul v tovarni obupen krik. Stroj je zgrabil Klopčičevo za levo roko ter ji jo do zapestja popolnoma odrezal. Navzoči uslužbenci so ponesrečenco za silo obvezali, kasneje pa jo je rešilni voz prepeljal v bolnico.

* **Nesreča pri razstreljevanju kamenja.** Pišejo nam: Pri razstreljevanju kamenja se je 18. t. m. težko ponesrečil Anton Jakovčič iz Cerkvišč. Odneslo mu je tudi en prst na desni roki. Prepeljali so ga v bolnico v Kandiji.

* **Nesreča.** 21letni kovaški pomočnik v tovarni za vžigalice v Rušah Stanislav Magerl je hotel popravljati jermenje za transformatorje. Pri tem pa ga je po svoji neprevidnosti jermenje zgrabilo in potegnulo med kolesje, tako da je dobil težke notranje poškodbe.

* **Trojčke,** in sicer dve deklici in enega dečka, je porodila Julija Korenetova, žena bajtarja in kovača v Zloganjski gori pri Škocijanu. Tri mesece jih je vse tri sama dojila in negovala. Ker je mati, ki živi v veliki revščini, pri tem preveč oslabela, je na prošnjo potujočega gospodinj-skega tečaja sprejel eno deklico do enega leta v oskrbo Dežji in materinski dom kraljice Marije v Ljubljani.

* **Deklica izginila.** Z izgovorom, da gre iskat službo, je te dni odšla od doma 14letna Vera Strniša, stanujoča pri starših na Selu pri Ljubljani. S seboj je vzela poselsko knjižico in klarinet. Ker je deklica zelo lahkoživa, je prav možno, da je prišla v mreže tujih lahkoživev, ki so jo brzkone odpeljali kam na jug države.

* **Poskus samomora 12letnega dečka.** V Ljubljani je izpil steklenico lizola 12letni gimnazijec Viktor Repič. Deček je padel kmalu v nezavest. K sreči so ga kmalu našli ter prepeljali v bolnico, kjer so mu izprali želodec ter ga rešili smrti. Kaj je dečka gnalo do tega koraka, ni jasno.

* **Obesil se je.** Iz Poljan nam pišejo: Na nepeljnično sredo so našli obešenega v gozdu bajtarja Janeza Stanonika iz Lovskega brda pri Poljanah. Dva dni prej je šel z doma. Domači so sprva mislili, da se zadržuje kje v vasi ali pa pri starših, ker ga ni bilo prvi dan domov. Končno so ga začeli iskati in tretji dan ga je dobil last

obešenega v gozdu. Po sodbi ljudi, ki so ga poznali, ni bil prav zdrave pameti. Mož je tudi močno jecjal. Najbrž si je vzel življenje v duševni zmedenosti.

* **Pasja steklina.** Od Sv. Trojice v Halozah so pripeljali v Celje v Pasteurjev zavod posestnika Jungerja iz Gorice, ker ga je ogrizel stekel pes.

* **Konj povzročil nesrečo.** Posesnikova hči Marjeta Stražišarjeva iz Kot pri Igu je vozila z enovprežnim vozom po Ižanski cesti proti Ljubljani. Na ižanski mitnici je privozil naproti tovarni avto in dasiravno je vozil šofer čisto počasi, se je konj ropota stroja tako prestrašil, da se je spustil v divji dir. Stražišarjeva, sedeča na vozu, ni mogla konja obdržati. V diru se je voz nenkrat nagnil in pokopal Stražišarjevo pod seboj. Dekle je zadobilo pri padcu močne poškodbe ter je bilo prepeljeno v bolnico.

* **Nesreča z orožjem.** V javno bolnico v Mursko Soboto so pripeljali iz Brezovcev Alojza Podleska, 22 let starega hlapca. Nabijal je staro pištolo, ki je eksplodirala in ga težko ranila na trebuh.

* **Požar.** Te dni ponoči je uničil požar hišo in gospodarsko poslopje občinskemu predstojniku Kodriču v Sitežu. Sumi se, da ga je podžgala zločinska roka. Gospodar je dobil znatne opekline, ko je reševal svoje imetje.

* **Nesreča v Rušah.** Te dni se je v Rušah težko ponesrečil 30letni hlapec Fr. Koščak, uslužben pri g. Pogačniku. Pomagal je pri razkladanju železnega kolesa za fužine. Po neprevidnosti nekaterih pomočnikov je nad pol tone težko kolo zdrknilo z voza ter pokopalo pod seboj hlapca Koščaka, ki se ni mogel več umakniti. Zlomilo mu je križ in več reber. Težko ranjenega so prepeljali v bolnico.

* **Smrtna nesreča v gozdu.** V Zagorici pri Št. Vidu na Dolenjskem so sekali tedni bukve za apnenico. Proti pričakovanju je bukev padla na breg ter županovega sina Antona Zajca pritisnila s tako močjo, da je čez par ur podlegel težkim notranjim poškodbam.

* **Samomor slovenskega orožnika v Makedoniji.** Dne 13. januarja je na potu med Gostivarjem in Žirovnici v Makedoniji izvršil slovenski rojak, orožniški narednik Drago Žilavec, samomor. V obupu si je pogнал kroglo v glavo in obležal na mestu mrtev. Pokojni Žilavec je bil energičen in zelo vesten človek.

* **Požar v Višnji gori.** V nedeljo zvečer je nastal v zaprti trgovini trgovca Brinovca požar. Začela je goreti manufaktura v predalih. Ogenj je bil hitro udušen in tudi škoda ni velika.

* **Splašen konj.** Posesnik Ivan Zajc iz Šmartnega ob Savi je prišel v petek dopoldne z vozom v unionsko pivovarno v Ljubljani po tropine, ki služijo kot krma za živino. Ko je čakal na cesti še na nekega domačina, je nenadoma privozil nasproti s tovarnim avtomobilom neki šofer, ki ni hotel ustaviti voza, dasiravno mu je Zajc dajal, stoječ pri plašljivem konju, znamenje z roko. Ropotajoči stroj je konja splašil, da se je dvignil na zadnje noge, skočil in potegnil voz naprej. Zajca pa je podrl na tla tako, da je šel voz čez njega. Zajc se je pri tem močno pobil po vsem obrazu in dobil težke poškodbe tudi na nogah.

* **Pretep med maskarami.** Ko so na pustni torek v Podlehniku trčile skupaj maskare iz raznih vasi, je prišlo do pretepa. Viničarja Merca so maskare smrtno nevarno ranile. Prepeljali so ga v ptujsko bolnico. Pet bojevitih maskar so zaprli.

* **Poneverbe na poštnem uradu v Litiji.** V Litiji je bila aretirana tamošnja poštna upraviteljica Roza Borštnarjeva zaradi poneverbe okrog 140.000 Din na tamošnjem poštnem uradu. Kam je Borštnarjeva spravila toliko denarja, še ni doznano. Po dosedanjih ugotovitvah preiskave ni mogla napraviti vse vsote. Preiskava traja dalje.

* **Tast zabodel zeta.** Pišejo nam: V Stari Oselici v Poljanski dolini visoko v hribih je v nedeljo tast v prepiru smrtno nevarno zabodel svojega zeta. Seveda so ljubeznivega tasta orožniki takoj pobrali.

* **Vlom v trgovino na Doberni.** V trgovino Stanka Cvikla na Doberni so te dni ponoči vlomili neznaní tatovi ter ukradli razno blago v vrednosti blizu 6500 Din.

Uboga „Domovina“

(Piše dolenjski kmet.)

Ej, gospod urednik, včasih sem Vam že kaj malega poročal za «Domovino». Tudi pred vojno sem se oglašil tu in tam v «Rodoljubu», katerega sem tedaj zvesto bral in bil ves čas naročen nanj, kakor sem zdaj na «Domovino», ki jo vestno preberem vsak teden, važnejše stvari celo po dvakrat.

Pa kakor mi je «Domovina» najljubši list in kakor sem odločen pristaš Samostojne demokratske stranke ter našega voditelja poslanca g. dr. Žerjave, vendar pregledam vedno tudi klerikalne liste, posebno «Domoljuba», ki se peča v zadnjem času skoro le z «Domovino». Sicer mu je «Domovina» že od nekdaj v želodcu, pa tako hudo kakor sedaj ga vendarle še ni nikdar tiščala.

Ko sem prebral zadnjega «Domoljuba», sem si rekel: «Uboga Domovina, na tebi je vse samo zlo. Ti zapeljuješ verne in brumne Slovence, ki te bero, in jim jemlješ njihovo vero, da bomo zdaj in zdaj sami, lutajnarji vsi, ki te beremo, ali pa celo pravi pogani, če ne še kaj hujšega.» — Tako si mora misliti vsak zakrknjen klerikalec na deželi, ki še nikdar ni bral «Domovine» in ki kar trepeče od strahu, da bo pogubljen že od tega ker je slišal njeno ime.

Tako si pač mislijo ubogi tepci, ki jim je Bog dal premalo pameti. In vendar «Domovina» nisi niti od daleč to, za kar te klerikalci obrekujejo in opravljajo. Ne pišeš in ne priporočaš, da bi opustili pravo krščansko vero svojih očetov in pradedov, ti ne zapeljuješ bralcev, da bi ne izpolnjevali te vere in res pravih verskih dolžnosti. Učiš samo lepe čednosti, ljubezen in prijateljstvo. Še mnogo drugega priporočaš, kar je potrebno in koristno za človeka vredno življenje na tem in onem svetu.

Od nekdaj sem naročnik na «Domovino» in še nikdar nisem dobil v njej kaj napačnega v tem oziru. Tudi me «Domovina» ni najmanj omajala v verskem prepričanju. Ako je mnogo ljudi dandanes versko mlačnih, kakor pravijo, ste temu klerikalci sami vzrok, ker vero in verske resnice zlorabljuje v cerkvi in zunaj nje na shodih ter v listih v svoje čisto posvetne namene. To je tisto, kar naredi mnogo ljudi versko mlačnih. Med temi je največ takih, ki «Domovine» še nikdar niso brali in so ji celo nasprotni.

«Domovina» vedno bolj pridobiva vpliv med nami kmeti in sploh med vsemi stanovni na deželi. Kolikor bolj se širi «Domovina», toliko bolj pada število naročnikov na «Domoljuba». Od tod vsa jeza in strup, ki ga zlivajo klerikalci potom «Domoljuba» na «Domovino». No, pa «Domovine» se ti umazani pljunki, ki jih meče nanjo «Domoljub», ne primejo. «Domovina» je bila poštna in ostane poštna.

Navsezadnje pa ta gonja ni nič novega. Tudi pred vojno so klerikalci že na razne nesramne načine hujskali proti naprednemu časopisju. Kako so takrat tudi obrekovali sedaj pokojnega dr. Tavčarja, takratnega voditelja naše napredne stranke. Vse slabosti so našli na njem, češ, da bo vse ljudi spravil ob vero in nazadnje v pogubljenje. Tako so ga črnili, da so na deželi nahujskali ljudje skoro že mislili, da je to sam Antikrist. No, nazadnje pa so ga hvalili kot dobrega kristjana, četudi so ga polivali prej še s tako smrdečo gnojnico. Ničesar niso opravili klerikalci tedaj ne proti njemu kot politiku, ne proti tedanjim naprednim časopisom. Še mnogo manj bo to izdalo danes proti «Domovini», na katero so

obrnili vse kanone. Tudi ta ogenj bo »Domovina« prestala; o tem sem trdno prepričan.

Ne morem boljše skleniti svojega pisanja, kakor s pozivom na vse svoje tovariše kmete ter obrtnike, delavce in druge, ki še niste naročeni na »Domovino«, da se brez odlaganja naročite nanjo.

PROSVETA

Nova knjiga. Vse čitatelje in čitateljice »Domovine« opozarjamo, da izide v par dneh nova knjiga našega sotrudnika Ivana Albrehta. Knjigi je naslov »Prisluškovanje« in vsebuje tri poglavja: 1.) Spetoma, 2.) Materine pesmi in 3.) Koroška pisma. Prepričani smo, da bodo te nove pesemske zbirke veselili vsi prijatelji dobre knjige. Zlasti žensktvu bo knjiga zaradi iskrenih »Materinih pesmi« gotovo prav dobrodošla. »Prisluškovanje« se naroča naravnost pri pisatelju: Ivan Albreht, Ljubljana, Škofja ulica št. 8/L. S poštnino vred stane za naročnike »Domovine« samo 10 Din. Kdor naroči najmanj 5 izvodov naenkrat, dobi po vrhu lepo pripovedno knjigo čisto brezplačno. Vsem našim čitateljem, knjižnicam in društvom knjigo toplo priporočamo!

Vročična prikazen

V bližini znanega dolenjskega mesteca je tik ob široki državni cesti čedna hišica. Nad vhodnimi vrati visi šop povezanih oblancev kot viden znak vsem popotnikom in drugim mimoidočim, da se delijo v tej hišici krepčila, kojih so potrebni lačni in žejni. Vročina in prašna cesta ustvarjata žejo in tako je tudi mene zaludala nekoč vroča usoda pod okrilje gostoljubne strehe.

Gostilničar, s katerim sva pred kakimi 30 leti skupaj brisala šolske klopi, opravlja poleg gostilničarske tudi krojaško obrt. Ničesar mu nimam predbacivati kot človeku, toda kot birta si ga pa le moram nekoliko privoščiti, preden nadaljujem z ostalim.

Ta gostilničar, ki je bil nekajal fant, toči svojim gostem vedno tako kislo vino, da bi ga v tem pogledu lahko zavidal marsikateri gorenjski oštirjaš. Vrag vedi, kje le dobi tako kislico, ko je vendar blagoslovil sv. Urban vse naše gorice z dobro kapljico. Mož sicer hvali svoje vince in ga »zofita« tudi sam. Nemara mu je pa ravno to dejstvo ustvarilo krog ust tisto žalostno kislo potezo in dalo njegovemu glasu neko brezzvočnost in enoličnost. Gostilničar je pa kljub temu zelo zgovoren in ne pusti zlepa gostu do sape, še manj pa do besede. Navadno prične z vremenom in konča z vojno ali pa z vojni podobno politiko. Tudi midva sva imela sličen pogovor. Prereševala sva vreme, vojsko, agrarno reformo in kaj vem še vse in nazadnje običala pri pljučnici. To bolezen, ki je naju že oba morila, sva prereševala s posebno spoštljivostjo. Poleg razvoja bolezni sva si tudi povedala, kaj se je nama bledlo v stanju, ko je bila kriza na višku.

Doživljaj, oziroma fantazija gostilničarja me je izredno zanimala, zato jo podajam v naslednjem cenjenim bralcem tako, kakor mi jo je opisal gostilničar. Pravil mi je:

»Ležal sem v postelji v hudi vročici, katero mi je pripravila pljučnica. V mojih prsih se je vse kar kuhalo. Usta so mi bila suha in opaljena, dihal sem pa le z veliko težavo. Žena in otroci so se pravkar odpravili v kuhinjo k večerji in so me ostavili samega poleg slabo brleče petrolejke.

Baš sem prisluškoval pogovoru svoje obitelji, ki ga je imela v zraven ležeči kuhinji, ko sem začul pred sobnimi vrati neko čudno rožljanje, kot bi nekdo brskal po vreči orehov. V trenutku so se pa odprla vrata sobe in v sobo je stopila čudna postava. Bil je to pravi okostnjak, kojega rumenorjavih kosti se je še držala sveža črna prst.

Mene je oblivala zona in kurjo polt sem čutil po celem životu. Šklepetaje s kostmi je stopical

okostnjak k mizi, sedel na klop, podprl glavo s košteno roko in vpri svoj pogled, ki je bil strašen in nepopisljiv, v mene. Jaz sem trepetal pod svojo odejo v nepopisljiv strahu, kajti jasno mi je bilo, da predstavlja ta oduren okostnjak smrt, ki je prišla po mene, da me spravi tjakaj, kjer ni muh. Malo sem se pa le čudil, zakaj je sedla smrt za mizo in zakaj se ni takoj lotila svojega posla.

Zopet so se čuli v veži koraki in skoro nato je stopil v sobo debelušen duhovnik, ki je nosil v rokah ognjen brevir. Pogledal sem mu v oči, da bi iz njih razbral, s kakim namenom je prišel. Na svoje čudo sem pa ugotovil, da so očesne votline prazne; iz njih so prihajali le neke vrste megleni žarki. Bil sem si takoj na jasnem, da prihaja tudi ta svečenik iz sveta onkraj grobov. Kimaje z glavo je sedel za mizo nasproti smrti in ji velel, naj odide, ker ima on prednost toliko časa, dokler ne opravi bolnik svoje krščanske dolžnosti.

Smrt se je uprla temu povelju, češ, da je mož že zapadel njej. Prišlo se je prižkanje. Duhovnik je trdil svoje, okostnjak pa zopet svoje. Toda smrt je navajala vedno krepkejša dokaza, katerim duhovnik navidezno ni bil kos; zato se je začel vedno bolj in bolj umikati. V početku sem imel še malo upanja, da podaljšam svoje življenje vsaj za nekaj trenutkov, toda ta up mi je jel pojemat pri duhovnikovega odnehanja.

Nehote sem jel obžalovati dokaj svojih pregreh, zlasti gostilničarskih. Pred menoj so plesali možje, katerim sem napravil prekratke hlače, ihteli dotični v pretesnih »lajbčih« in suknjičih, gostje so pačili obraz pri požirkih kislega vina, drugi zopet cikali na čudež iz Kane v Galileji itd. Lepa reč, sem si dejal, ko sem uvidel, da me mora breme grehov stresti in pahnuti v skrajni kotiček pekla.

Že sem se videl v duhu, kako me žgejo hudobe pri žveplenem ognju, ko so se mahoma zopet odprle duri in v sobo je stopil eleganten, črno oblečen gospod. Dostojanstveno je stopil k mizi, sedel na stol, vzel v roko črno knjigo, katero je nosil pod pazduho. Ne oziraje se na mene ali pa na prejšnja došleca, je odprl knjigo in jel pisati na prazen list knjige s tako odločnimi potezami, da je kar škrtalo. Ko je dokončal svojo pisarijo, je z naglo potezo strgal iz knjige list in ga porinil prezirajoče pred okostnjaka in duhovnika, rekoč: »Jaz sem prisodil temu možu še daljše življenje, in sicer toliko let, kakor sem to zabeležil v tej listini. Dotlej pa nimata z njim nobenega opravka. Sedaj po glejta, da izgineta tja, odkoder sta prišla.»

Duhovnik se je sopštljivo priklonil, okostnjak pa je zgrabil listino in ropotaje odšel skozi duri, kateremu je sledil tudi svečenik. Eleganten gospod je stal poleg mene in se mi nasmehnil. S tihimi besedami sem se mu zahvalil za rešitev in ker se me je obenem lotila radovednost, kdo je prav za prav ta gospod, sem ga vprašal: »Gospod! Povejte mi vendar, kdo ste vi?»

Tujec mi je odgovoril z nasmehkom: »Mar me ne poznaš, jaz sem življenje, tvoj lastni jaz.»

Hotel sem svojega rešitelja še marsikaj pobarati, toda ni ga bilo več v sobi. V sebi sem pa čutil zopet moč in z vso radostjo sem zarjul: »He! Karlina! Še bom živel, še! Še dolgo bo živel...»

Obšla me je zopet nekaka slabost in omahnil sem nazaj na zglavnik. V sobi so se na moj klic pojavili moja žena Karlina in otroci, katerim sem s slabotnim glasom povedal, kaj sem pravkar doživel. Pritrjevali so mojim besedam, da me ne žalijo, a skrivaj so si dejali: »Bledlo se jim je.»

Krizo sem prestal in vidno mi je šlo na bolje. Teden dni kasneje pa sem že koračil v copatah po sobi.

Prikazen v podzavestnem stanju v bolezenski vročici pa ni gostilničarja skoro nič poboljšala, ker ravno letos toči zopet tako kislico, da se ljudje kar držijo za svoje trebuhe, če že nočejo tvegati poštenega zamotanja čreves.

Vrabeč vedi, kje je le iztaknil tako žalostno kapljico. Na Dolenjskem gotovo ni zrasla.

Ta prihodba našega krčmarja pa naj bo, ako prav se je vršila v bolezenski vročici, vsem krčmarjem v poduk in svarilo.

M. Silvester.

Brez hlač

(Šaljiva dogodbica.)

Kakor v panju tako je završalo na Strmenu, ko je Kicelj odložil svoje irhaste hlače in oblekel lepe široke, urezane po novem kroju. Možičku tega ni bilo zameriti; nerad se je ločil od hlač, kakršne so nosili njegovi predniki, ampak hlače so ga zapustile, ker so se raztrgale in niso bile več za rabo.

Zato si je dal umeriti nove ter je zabičal krojaču, da morajo biti dovolj velike, da ga ne bodo tiščale. Pa do svečnice naj bodo gotove — mu je naročil — zakaj potrebuje jih za ženitovanje, kjer bo starešina in se bo vršilo ženitovanje drugi dan po prazniku. Prej pa se jih mora privaditi, kar se ne more zgoditi v eni uri. Najmanj dva dni jih mora nositi in zato je določil svečnico — praznik, za katerega itak pristaja nova obleka.

Med ljudstvom, nevajenim večjih dogodkov, vzbudi včasih neznatna novica veliko pozornost. Tako je imel Kicelj tisti dan obilo gledalcev radi novih hlač. Vsakdo je hotel videti, kako bo stopal, ter mu izreči pohvalo ali grajo. Tega jim možiček ni zameril, saj mu je bila ljubša preprosta šala kakor tiho sovraštvo.

Pa ga je bilo res prijetno gledati na poti proti cerkvi, kako je postajal ter se popravljal.

Dohajali so ga fantje in dekleta z živahnimi pogledi in hihitanjem. »Poglej ga no, kako se je ozaljšal,« so se menile vaške krasotice. »Pa se mu podajo nove hlače!»

»Le hvalite me, saj vas vseeno nimam rad,« jih je šaljivo zavrnil.

»Jaz pa zmirom mislim na vas,« se je oglašala Gostičeva Magdalena.

»He, dušica! Ti bi me pa res kmalu zapetjafala! Došel ga je Potičar, mož njegove starosti, edini, ki ga na poti ni prehitel.

»No, kako kaj hodiš v novih hlačah?« ga je nagovoril. »Nerodne so, kajne, nerodne; tudi meni so delale preglavice.»

»Eh, tako čudno visijo na vseh koncih in krajih, povsod jih je preveč. Ti, Potičar, ali si se jih kmalu privadil?«

»Takole v nekaj mesecih. Prav za prav mi pa še danes ne prilegajo. Veš, irhaste hlače so irhaste hlače, stari krojači so jih znali narediti!«

Sosedovo izvajanje Kicelju ni bilo po volji. Če se jih bo privadil šele v nekaj mesecih, potem mu bodo na ženitovanju le v napotje. Obleči pa jih bo moral, ker bo starešina in se bo moral postaviti, da ne bo zabavljanja.

To je bilo smeha v vaški krčmi na dan ženitovanja. Vsi dovtipi zgovornega godca Perlana so merili na Kiceljeve hlače ter izzivali glasen krohot. To je bilo tem usodnejše, ker je mož izgubil pas ter se ni mogel prepasati. Kadarkoli je ustal, so mu zlezle hlače na kolena.

»Ako bo kdo našel hlače, naj ve, da jih je izgubil starešina,« se je šalil godec. »Dobil bo najdenino.»

»Tisto, pa tisto,« je potrdil Kicelj, ki je razumel šalo. »Nevarno je, da mi jih kdo ukrade.»

»Tudi to je mogoče. Tatov res ni med nami, toda vrag je vedno pripravljen, da naredi tatu.»

»Seveda, če bi jih imel v skrinji! Tako pa ga ni na svetu, ki bi izvršil kaj takega brez moje vednosti.»

»Dvakrat nikar ne recite!«

»Trikrat, štirikrat! In še nagrado bo dobil tisti, ki me okrade.»

»Velja, oče starešina!« Godec je usmeril svoje dovtype v drugo stran, zaigral je nekaj poskočnic in hlače so bile pozabljene. Kicelj ni niti opazil, da čepi pod njegovo mizo Mišar, godčev prijatelj in prav tako ni vedel, zakaj je prisedel k njemu Burklježev Francelj z zanimivi prigodbami iz širnega sveta. Vrh tega je kazal tudi razne čarovnije: kako vzame denar izpod ko-

zarca, ne da bi se ga dotaknil, kako iztisne iz suhega robca curek vode in naredi, da jajce v vodi prične goreti.

Celo omizje se je čudilo njegovi spretnosti, najbolj pa je strmel Kicelj. Neprestano je ustajal, sedal in mahal z rokami, da z vsemi svojimi udi pokaže svoje začudenje. Kaj se je godilo takrat z njegovimi hlačami, to je vedel le Mišar, čepeč pod mizo, kjer je čakal priložnosti, da izvede svoj namen.

Burkličev Francelj je postajal vedno zanimivejši; vse, kar je pokazal, je izzvalo glasen krohot. Od sosednjih miz so vstajali svatje in prihajali v njegovo bližino. V tej gneči se je Miškar izmuznil neopažen izpod mize, tiščoč pod pazduho skupaj zvito obleko — Kiceljeve hlače. Nihče razen godca Ferlana in Burkličevega Francelja ni vedel, kaj se je zgodilo.

Kot bi trenil, je mladega navihanca minilo živahno razpoloženje. Pozval je godca, da zaigra poskočnico na čast očetu starešini, kateremu se je priklonila Gostičeva Magdalena ter ga povabila na ples. Vse to je imelo namen, spraviti Kiclja hitro izza mize.

Na mnogostransko prigovarjanje in siljenje se je moral Kicelj naposled udati. Vihteč roke po godbi je vstal izza mize. Svatje so mu napravili prostor ter se umaknili za mize. Kako pa so se spogledali, ko je stopil v belih spodnjih hlačah na sredo sobe. Tudi sam je bil iznenaden, da je komaj mogel govoriti.

«Starešina brez hlače! Živio, živio!» je grmel po sobi.

«Pa ste me res okradli,» se je nasmehnil nekoliko osramočen.

«Tat bo dobil nagrado,» ga je spomnil godec.

«Bo, ker sem jo obljubil. Le hitro naj se pokaže!»

Kot na povelje so se odprla vrata: Mlad fant je prinesel drog, na katerem so bile obešene hlače, okrašene s cvetjem in zelenjem. Za njim je stopal «tat» Mišar, zvezan za roki v spremstvu občinskega redarja. Prizor so priredili namenoma, da povečajo zabavo.

S o t e š č a n.

Sosedov god

(Šaljiva dogodbica.)

«Janez, ali pojdeš z nami?» je poklical Javorjev Matko Rožinovega Andreja izza plotu na dvorišču.

«Kam?» je vprašal Andrej ter se mu je radovedno bližal.

«K Brinarju, ki bo obhajal jutri svoj god. Nocoj mu bomo napravili podoknico.»

«Saj se ne izplača. Brinar je skopuh.»

«Letos se bo izkazal. Pravkar je nesel iz zidanice deset litrov vina.»

«Zase, seveda, ampak ne za nas.»

«Bomo videli. Ako ne bo dal napitnine, jo bomo vzeli sami. Vem, kam je postavil veliko opleteno steklenico, in okno je odprto...»

«Kradli ne bomo, Matko.»

«Ne, ne, saj mu ga pozneje lahko plačamo. Ampak šalo hočemo narediti, da bo v vasi nekaj govorjenja.»

«Dobro, velja!» Prijatelja sta se razstala in obvestila tovariše o dogovoru. Ko se je zmračilo, so se sestali pri Brinarju, da proslavijo sosedov god. Matko je nabijal s polemom po praznem sodu, Andrej je pritkaval na žago, Krečarjev Jaka je igral na harmoniko, drugi pa so tolkli na svedre in pokrove, da je odmevalo po okolici.

Brinarica je že ob pričetku podoknice zaprla večna vrata in upihnila luč. Nato je pozvala moža, naj se skrlije v podstrešje, kjer ga ne bo nihče našel ter mu voščil srečo. Fantje se nekaj časa čakali, na kar so se z zabavljanjem odstranili.

«To vam je skopuh, ta Brinar!» je Matko omenil med potjo. «Ampak nocoj se je opekel. V čumnati ima steklenico. Kdo gre po vino?»

«Jaz,» se je ponudil Andrej in hitel s tovarišem k Brinarju, kjer je zlezal skozi odprto

okno, oddal tovarišu steklenico, skočil iz sobe ter mu pomignil, naj tečeta za tovariši.

Brinarjevo vino so popili fantje v Javorjevem hlevu. Dobili so od doma kruha in klobas ter tako priredili celo pojedino. Pijača je bila izborna, zaradi česar so postali fantje ob sviranju harmonike jako dobre volje. Petje in vriskanje je odmevalo iz hleva v molčečo vas.

Hrupno rajanje je slišal Kolenarjev Luka, fant iz sosednje vasi, ki je zahajal semkaj k svojemu dekletu. Zaradi tega so ga domači fantje gledali nekoliko po strani ter jim je bilo zelo po godu, da se je oglašil pri njih ta večer.

«Pijete in zabavate se,» jih je nagovoril, išoč prijateljstva. «Dobro se vam godi na svetu.»

«Na Brinarjevo zdravje pijemo,» so mu pojasnjevali. «Napravili smo mu podoknico. Jutri je njegov god, za kar nam je poslal pijače.»

«A tako! Pa tako množino! Mož se je postavil!»

«Dobro je bil razpoložen,» so lagali in silili Luko, naj pije in zagrizne. Tega mu seveda ni bilo treba dvakrat veleti.

Ko so izpraznili steklenico, so začeli misliti, kako jo bodo vrnili. Matku se je moral hipoma roditi načrt, zakaj porogljivo je pomežiknil tovarišem in prisedel k Luki nenaavadno prijazno.

«Ti, Luka, domov greš, kaj neda, mimo Brinarja,» se mu je pričel dobrikati.

«Seveda,» mu je odvrnil. «Tam je najbližja pot.»

«Dobro, prijatelj, kot nalašč. Ali bi hotel vzeti s sabo tole steklenico ter jo mimogrede oddati Brinarju?»

«Iz srca rad. Še vesel sem, da vam morem postreči.»

Luka je v najboljši volji odšel s steklenico med pritajenim posmehovanjem fantov, ki so vedeli, da bo pri Brinarju slabo naletel. In to so mu ravno privoščili. Zato jih je šlo nekaj skrivaj za njim, da se osebno prepričajo, kako se bosta spopadla.

Brinar se je odpravljal k počitku, ko je pritomastil Luka s prazno steklenico.

«Očka, tukaj imate steklenico,» je rekel, stopivši v hišo. «Pa lepa hvala za pijačo!»

«A, ti si tisti poštenjak!» ga je jezno nahrulil, a žena je prihitela z burkljami ter ga začela otepavati.

«Zakaj me bijete?» je strmel razočaran. Rad bi bil vso stvar pojasnil, a ni mogel priti do besede. Videč, da ji misli pomagati mož z debelim usnjatim pasom, jo je strahoma odkuril.

Drugi dan je vsa vas govorila o tem dogodku. Fantje pa so vendarle zbrali primerno odškodnino, ki jo je skopi Brinar zaradi jezikov velikodušno odklonil.

S o t e š č a n.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

PISANE NOVICE.

Klerikalna ljubezen do bližnjega. — Strah pred «Domovino».

S v. T o m a ž pri Ormožu, 23. februarja.

Kako se ljubijo klerikalci med seboj, nam kaže naslednji dogodek: Pri nas imamo krojača, pristaša SLS, ki je delaven obrtnik. Ker pa so pod današnjo vladno RR neznosni davki, je tudi njega zadela eksekucija. Mož ima drugače polno dela, a nekateri delodajalci mu ne plačajo dela pravočasno z običajnim izgovorom: «Malo počakaj, zdaj ravno nimam denarja.»

Spričo takega stanja tudi on nima denarja pri rokah. On seveda mora čakati na zaslužek, a bolniška blagajna ne more in tako mu je eksekutor zarubil nekaj živih stvari.

Pa se je našlo nekaj nerazumnih ljudi, klerikalnih sosedov, ki so se norčevali iz siromaka, češ: «Kaj si iščete tako daleč mesarje, ko imate

vendar nas bliže?» Taka je klerikalna ljubezen do bližnjega, ki sramoti pridnega obrtnika.

Kakor vidimo pri nas, se je «Domovina» priljubila tudi nasprotnikom naše stranke, kajti zdaj prihaja «Domovina» v našo faro dvakrat toliko kakor «Slovenskega Gospodarja». To spravlja v strah in grozo tukajšnje klerikalne prenapeteže. Videti je, da so se ljudje zavratnemu klerikalizmu že zelo odtujili, kajti sicer se ne bi neki Branko Jokal v «Slovenskem Gospodarju» za njimi in jih vabil, naj pridejo v čitalnico čitat razne klerikalne časopise.

Kak strah imajo pred naprednimi časopisi, je razvidno tudi iz tega, da so iz tajništva SLS pisali Vašemu tukajšnjemu dopisniku F. Č. karto z raznimi grdimi izbruhi proti «Domovini» in dr. Žerjavu. Dopisnik F. Č. naj se nikar ne ustraši, temveč naj pridno dalje dopisuje v «Domovino» in razkriva klerikalno hinavščino v tem najboljšem tedniku, kar se jih pošilja med slovensko ljudstvo.

Omeniti moram še, da je v «Slovenskem Gospodarju» v 7. številki bilo polno ostudnih izbruhov proti «Domovini». Temu časopisnemu izvršku, ki se bogokletno imenuje katoliški, se pač pozna, da ne pozna dobro katekizma, ki pravi: «Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe.»

Zato proč z lažnim «Slovenskim Gospodarjem» ter v vsako hišo «Domovino», ki zategadelj še ni brezverska, ker odkriva klerikalno hinavščino ter klerikalne grehe. «Domovina» piše samo resnico in tega se zavedajo njeni nasprotniki. Da resnica v oči bode, je stara stvar. S. B.

PISMO KOMAROVEGA MIHALEKA.

I z P r l e k i j e, na pepelnico.

Lübi gospod vrednik tan pr «Domovini» vi si vendar (menda) mislite, ka sen jaz dozde spa tan v Sitarovcih. To je ne resen. Hoda sen po gostivaji, pa po žgajarah; zdaj pa van moren najpred napisati kak sen tan spa. Do polnoči sen ne mogo nič spati, da blo tak saprmensko mrzlo v tisten prikliti. Zaran sen precu dugo spa, pa me pridejo tista mati bidit, pa začnejo: «Gospod, če bi šteli stanoti. Ob devetih je, gremo k zajtrki!»

«No,» sen si misla, «dugo me že niše ne je ima za gospoda. Tü vendar nemo repe, pa glavine matrali.»

Hitro se oblečen, pa sen že prvi za mizoj bija. Tak malo so me vsi postrani gledali, jaz pa sen si misla: Zlodi po poštee, če sen le jaz sit! Resen, zajtrk opravimo, pa malo boljši kak prle včasih ge: meso, krofe, gosko. Pa mi gospodar pravi: «Na mojo dūšo, greha ne delaj, če boš na pepelnico pri nas meso jea!»

Ja sen jemi reka: «Če se ti greha bojiš, gda goske ješ, te pa jo meni daj, jaz bon jo že v red sprava.»

Postreženi sen bija dobro, zdaj pa ga začnen pitati, ali nemajo tü v totoj kapeli zvona ka nič ne zvoni.»

«O, mamog, sa nan ga je sprava prejši rihtar največke občine.»

«Ja, zake pa te niše ne zvoni.»

«Da je pre tisti virt zbircu ima, pa je več doba kak fajmešter. Te pa se jin ne bi rat zamera, pa je rajši zvojeje pūsta. Zapstoj se pre tüdi Bogi ne slüži. No ja, prav ma.»

Jaz sen jemi reka: «Zdaj pa moren dali iti, pa Bog plati za vse!»

Priša sen v takše vesolno blato, pa pitan nekega človeka: «Kak je to, ka mate takšo lüžo?» On mi pravi: «Sa so pre nekši kmeti z drüge vesi nan šoder navozili, a so vsega goske pobrale. Pa namet so nan tüdi napravili.»

«No,» sen si misla, «morete že pr tistih biti, ki jih pod pazihoj boli!»

Te pa mi začne človik praviti, če bi jemi šteja lase zvezati, ka bi moga na nekšo sejo iti h kmetijskoj podrüžnici.

«Lasi jaz ne ven rezati, pravim jemi, «briti malo znan.»

«Obrije mene moja stara,» pravi on; jaz pa sen si misla, da si paj včasih zasluži, da za novo cerkev fehta.

Namena sen se iti še k Maloj Nedli, pa sen si premisla, da mi je en Amerikanec prava, ka še je tan vekšo blato kak v Küršencih. Te pa sen ga mahno po enen travniki v Precetinec, da sen se domisla, ka sen ima britvo v žepi; tan je prec kosmatih ljudi.

Kak se, veste, ljudje kregaja za totega Miha-leka volo; eden ovega krvijo, tega pravega pa niše ne krvi. Ja še bi van dosta napisa, pa me je fašenk poboda. Zaj me pr Sv. Tomaži Videk vrači. Zaj me včasih nede; ša bon tudi v Kanado, da de brž vse tja odišlo: babe pa, veste, ka mo ti pustili. Te pa Vas prosin, gospod vrednik, nič mi ne zamerte, pa vsi tisti, ker ste hudi na me! Pa pustite jezo, ka de bole srečna moja pot.

Zadje pozdrave Van pošila

Komarov Mihalek iz Hude lukje.

PODPORE KLERIKALNIM MLEKARNAM.

Litija, 23. februarja.

Kakor smo zvedeli, se je določila iz sreske blagajne v Litiji klerikalnima mlekarname v Smartnem pri Litiji in Kandršah podpora, vsaki po 30.000 Din. Kaj vendar mislijo gospodje? Mnenja smo: ako katerokoli podjetje ne uspeva, je prej ali slej zapisano pogin, pa bodi to za druga ali pa zasebno podjetje.

Popolnoma odveč je, dajati takim gospodarskim zavodom injekcije v obliki podpore, ker se s tem podjetja samo zavajajo v površnost, kajti na ta način vedno računajo na podpore, namesto da bi se poprijela resnega strokovnega dela.

V Litiji imamo primer, da zasebne mlekarne draže plačujejo mleko kmetovalcem kakor mle-karska zadruga. S tem je dokazano, da dela ta z večjim dobičkom. Ali je potem še treba pod-pore? Ali je v sreski blagajni toliko denarja preveč? Dvomimo! Kdor pogleda naše okrajne ceste, bo pač mislil, da ni v sreski blagajni niti pare. Po cestah kolnejo vozniki in mučijo živino, ki ne more izveči iz blata voza, odločujoči čini-telji pa mečejo denar davkoplačevalcev kar na debelo v klerikalna podjetja.

Ali nimajo naši kmetovalci nikakih drugih potreb? Za zboljšanje živinoreje ne znajo najti drugih potov kakor zgoraj omenjenega. Kaj ste ukrenili za naše obubožane vinogradnike, ki ne morejo obnoviti vinogradov? V koliko ste se spomnili pospeševanja sadjereje? Tukaj, tukaj, prijatelji, se izkažite, kaj znate, in če imate res srce za kmeta.

Odločno protestiramo, da bi se z denarjem vseh davkoplačevalcev vzdrževala klerikalna podjetja, ki imajo predvsem namen, vzdrževati moč stranke, še dolgo pa ne koristiti splošnosti.

WESTFALSKI SLOVENC.

Recklinghausen - Süd, 7. februarja.

Udruženje jugoslovanskih državljanov je imelo dne 31. januarja t.l. svoje glavno zborovanje. Društvo je bilo ustanovljeno dne 21. oktobra 1921. ter bilo včlanjeno v zvezo jugoslovanskih delavskih in podpornih društev dne 8. decembra 1922. Iz letnega poročila o delovanju društva se vidi, da so bile porabljene znatne vsote za med-sebojno pomoč zaradi bolezni in brezposelnosti. Na dnevnem redu smo imeli tudi volitev odbora. Izvoljen je bil zopet stari odbor, ki obstoji iz naslednjih članov: 1. predsednik Franc Doberšek, 2. predsednik Franc Flis, tajnik Jože Kočnar, tajnika namestnik Franc Teršek, blagajnik Franc Jančič, blagajnikov namestnik Leopold Femec; pregledniki računov: Anton Mlakar, Janez Simšič in Jože Kočnar.

Po zaključku zborovanja smo posedeli še ne-kaj časa skupaj ter zapeli tudi par slovenskih pesmi, seveda bolj po domače.

Slovenska naselbina v Recklinghausen-Süd ni baš številna; šteje približno 80 družin. Rev-ščina pa zelo velika, posebno zdaj, ko so začeli naše državljane odpuščati iz dela. kajti brez-

poselni inozemci ne dobe v Nemčiji nobene brezposelne podpore.

Tukaj imamo še eno tako zvano slovensko društvo, in sicer Katoliško društvo sv. Barbare za slovenske rudarje z malim številom članov. Živimo z njimi precej složno in prijateljsko, če-prav nam pravijo, da smo brezverci, ker čitamo «Jutro» in «Domovino». Mi jim tega ne štejemo v zlo, ker vemo, da so zapeljani in nahujskani od druge strani. Naj bo to mimogrede omenjeno.

«Domovino» bere skoro vsa slovenska na-selbina. Tu v Recklinghausenu-Süd naše ženske že komaj pričakujejo, da jo dobijo v roke. To pač zato, ker prinaša vedno lepe povesti in romane.

NEUMESTNO POČETJE.

Hamborn - Marxloh, 20. februarja.

Gospod urednik, tukajšnji zavedni Slovenci in Jugoslovenci vas prosimo, da nam dovolite v naši «Domovini» majhen prostor. Ne moremo več molčati spričo nezmislivosti in nepremišljenosti, ki jih počenja duhovni svetnik g. Janez Kalan tu v Poruhrju, zlasti v Hambornu. Popolnoma ne-umljiv nam je njegov fanatizem, ki spravlja naše ljudi celo v Nemško ljudsko zvezo (Deutscher Volksbund). Enak mu je njegov nekdanji agent g. Jožef Škufca iz Hamborna, ki ga imamo še iz-pred vojne zapisanega kot škodljivca interesov slovenskih delavcev.

Pred štirinajstimi dnevi je bil sklican v Ham-bornu velik shod, kjer se je mnogo lagalo o Jugo-slaviji ter se agitiralo za vstop v Nemško ljudsko zvezo. G. Kalan, ali morete to odobravati? Tudi iz jeze, ker Vaše društvo propada, se to ne po-čenja! Ali ni sredstev, da bi se mogli od nas od-poklicati ljudje, ki povzročajo pri nas le škodo? Mi dobri Slovenci ne potrebujemo več takih ljudi med nami.

Saj pa g. Kalanu tukajšnji Slovenci vedno bolj obračajo hrbet. To se vidi pri njegovih pri-digah, katere obiskuje po par ljudi, in še to naj-več ženske, ker zaupanje vanj vedno bolj pojema.

Naznanjamo Vam dalje, da smo v Bottropu imeli v nedeljo 14. t. m. naše veliko zborovanje in smo za naše društvo izvolili nov odbor, ki je naslednji: 1. predsednik gosp. Janez Potokar, 2. predsednik g. Jernej Drač, 1. blagajnik g. Miha Marcen, 2. blagajnik g. Jože Mlinarič, 1. tajnik g. Franc Nekrep, 2. tajnik g. Franc Sešek, pre-glednik pogrebne blagajne g. Privšek. — Z na-rodnim pozdravom!

F. K.

ŽALOSTNA USODA NAŠIH ROJAKOV V AMERIKI.

Kanada, 8. februarja.

Dragi rojaki, naj vam tu podamo nekaj vrstic o našem življenju v Kanadi. Sem smo odpotovali meseca maja leta 1924., ker smo slepo verjeli agentom, ki so nam slikali zlate gradove v ob-lake. Pa smo se zelo varali. Ko smo prišli v Winnipeg, so nas razdelili po farmah in smo čez vse leto delali kakor pravcati sužnji. Naša mesečna plača je znašala po 20 dolarjev.

Ko je nastopil zimski čas, so nam pa farmani rekli, da pozimi ne rabijo delavcev in da naj gremo v Britansko Kolumbijo delat v gozdove. Ker tovarn ni v teh krajih, smo se pač morali udati njihovim zahtevam. Kar smo čez leto za-služili, smo baš potrošili za vlak.

Ko smo prišli v Britansko Kolumbijo, smo našli tam na tisoče ljudi brez dela. Ko ne bi imeli svojcev v Ameriki, bi morali od gladu umreti. Dragi rojaki, naš primer naj vam bo v svarilo, da se nikdar ne podajate na limanice raznih agentov, ki narod spravljajo v sužnost. — Pozdravljamo vse rojake tam v daljni srečni domačiji.

Anton Rupar, Matija Bohor, Majk Pirman, Jurij Klepec, Matija Zalec, Anton Matkovič, Vinko Pirc in Franc Knaus, kanadski popotniki s trebihom za kruhom.

SMRTNA NESREČA.

Javorje v Poljanski dolini, februarja.

Od povsod beremo v «Domovini» novice, ve-sele in žalostne, le od nas ni nobenega glasu. Posebnega se tu pri nas ne zgodi. V polu svo-jega obraza obdelujemo svojo zemljo, da se bomo preživljamo. Tudi danes nimam nič ra-dostnega sporočati, nego le žalosten dogodek, ki je nas vse v občini pretresel.

Na pustni teden je šel sekat drva s svojo hčerko in sinovi posestnik Matevž Demšar iz Zaprevala na Mladi vrh. Ko so podirali veliko bukev, je ta po nesreči padla nanj, dočim sta se hči in sin pravočasno umaknila. Nesrečnik je bil na mestu mrtev. Zlomilo mu je vrat. Pokojnik je imel v življenju že enkrat nesrečo. Pred nekaj leti se mu je splasil na cesti pri Poljanah zaradi avtomobila konj, pri čemer se je Demšar močno poškodoval in prišel ob eno uho.

Pokojnik je bil večji in prav dober gospodar ter skrben oče svoji veliki družini. Kupčeval je tudi z lesom. Sicer je bil mož starega prepriča-nja, kar pa ni čudno, ker ni hodil nikdar v šolo. V družbi, tudi z nasprotniki, je bil pa prav pri-jeten in se je lahko z njim razgovarjalo. Za svoj domači kraj in občino, kjer je bil dolga leta ob-činski odbornik in svetovalec, je bil prav dela-ven, skrben in požrtvovalen. Blag mu spomin, vsej družini pa naše sočuvstvo v tej grozni ne-sreči!

ZANIMIVOSTI

× Morski sloni. Kjer se udomači človek, tam začne živalstvo izumirati. Tako izumirajo veliki sesalci Ledenega morja, ker jih ljudje kar v množinah pobijajo. Na primer morske krave so že davno izumrle. Ista usoda je pretila tudi morskim slonom. Pred leti se je že mislilo, da morskih slonov ni več, toda leta 1911. so jih našli še majhno čredo na otoku Guadalupe, ki pripada Mehiki. Ta čreda je pribežala sem z Otokov sv. Barbare. Mehikanska vlada je živali takoj po-stavila pod zaščito. Ta ukrep je imel za posledico, da so se morski sloni razmnožili v veliko čredo, ki šteje sedaj kakšnih 1500 stvorov.

× Šest novih indijanskih plemen odkritih. Neki angleški raziskovalec neznanih dežel je ne-davno posetil Južno Ameriko in prispel tudi v pokrajino, kjer se stikajo meje Kolumbije, Ve-nezuele in Brazilije. V teh krajih, ki so zelo zanemarjena, je odkril šest doslej neznanih indijanskih plemen.

Listnica uredništva

Podčetrtrek. Po novem tiskovnem zakonu ne-mogoče priobčiti, ker je preveč osebno, čeprav je mogoče popolnoma umestno. Prosim, da nam večkrat poročate o domačih dogodkih. Samo ne preveč osebnosti, ker nam takšne stvari nakop-ljejo lahko le neprijetnosti.

Sv. Barbara v Halozah. Preveč osebno.

Sv. Lovrene na Pohorju. Sreskih ekonomov je seveda v Sloveniji več. Poizvedite morda pri najbližji podružnici Kmetijske družbe ali pa pri gg. učiteljih, kam se imate obrniti.

Mirna. Po novem tiskovnem zakonu žal ne-mogoče priobčiti.

Št. Ilj v Slovenskih goricah. Po novem tiskov-nem zakonu preveč osebno.

Muljava. Pride ob priliki.

Gorjuše pri Behinju. Po novem tiskovnem za-konu tožljivo.

Sv. Tomaž pri Ormožu. Dopisnico pošljitel!

Premetence.

Ožbovt: «Vse svoje premoženje bi dal, če bi mi bilo dano vedeti za kraj, kjer bom nekoč umrl.»

Gašper: «No, in kaj bi imel od tega?»

Ožbovt: «Ti si osel! Kaj misliš, da bi šel kdaj na tisti kraj...»

Mnogo zasluževati

delati in pridobivati denarja moremo edino le s povsem zdravimi rokami in nogami. Ako se naših udov polote vstrajne bolečine ter začne trgati, zbadati, bosti in mučiti, tedaj je to velika zapreka pridobivanju. Kako blagodejno se izkažeta v teh težkih urah drgnjenje in umivanje z našim že

skozi 27 let priljubljenim, bolečine olajšajočim domačim sredstvom, Fellerjevim blagodišečim «Elsafluïdom»! Zelo koristen je pri revmatičnih bolečinah, pri glavobolu, zobobolu; krepi in osvežuje mišičevje in živce, pa prinese zdravo spanje in novo moč za delo. Odznotraj in odzunaj močnejši in izdatnejši in večjega dejstva kot francosko žganje in najboljši kosmetikum te vrste. 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici

63 Din, 12 dvojnatih ali 4 specialne steklenice za 99 Din, 36 dvojnatih ali 12 specialnih steklenic za 250 Din, že obenem z zabojem in poštnino razpošilja po povzetju lekarnar Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 360, Hrvatska.

Posamezne steklenice Elsa-fluïda se dobe v lekarnah in sorodnih trgovinah ob znižanih cenah po 9 Din.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Pazljiva ovčica.

Napol gluhega posestnika Nesrečo je vprašal njegov župnik: «Kako to, da vedno poslušate moje pridige s tako napeto pazljivostjo, ko vendar zaradi naglušnosti najbrž ničesar ne razumete?»

Nesreča: «Veste, gospod župnik, vaše kriljenje z rokami in odpiranje vaših ust mi je tako všeč.»

Predober konj.

Hlačoper je prišel na sejem, da si kupi konja. Po dolgem barantanju je kupil pripravno žival. Ko je hotel kupnino šteti, je mešetar začel konja znova hvaliti, češ, da teče brez odmora 12 milj.

Hlačoper je prestrašeno vprašal: «Dvanajst milj brez odmora?»

Mešetar: «Tako je, na mojo častno besedo!»

Hlačoper je brž spravil denarnico nazaj v žep, rekoč: «Potemtakem konja sploh ne morem rabiti, ker moj dom je samo sedem milj od tu; torej bi mi tekel konj pet milj predaleč, kdo pa ga naj lovi?»

Tolažba.

V gostilni so se sprli in Matevž je vrgel Janezu zemljo v obraz. Janez se je razsrdil in kričal: «Nesramnež, kaj mi mečeš zemljo v nos?»

Matija (posreduje): «Le potolaži se. Ta razalitev ni tako huda in jo lahko pogoltneš...»

Prijateljski nasvet.

A: Poročiti nameravam Grabežovo hčer. Zato bi se rad poučil o njenih razmerah.»

B: «Vzemi raje Potratnikovo Jero; z njo sem imel dve leti razmerje in ti lahko vse podrobnosti razložim.»

Vino ima prednost.

Pijanček je prišel k zdravniku, ker je opešal na obeh. Zdravnik ga je preiskal, nato pa rekel: «Preveč vina pijete. Ako ne opustite vina, boste popolnoma oslepli. Odločite se torej: ali žrtvujete vino ali pa oči!»

Pijanec je nekaj časa pomišljal, nato pa rekel: «Ostal bom le pri vinu, ker zaniknega sveta sem se že dovolj nagledal, a vina se še nisem naveličal.»

Preveč je obljubila.

Zena je sedela ob postelji bolnega moža ter si prizadevala, da mu pokaže, kako ga ljubi in kako hudo ji je pri srcu, ker je boln.

Mož pa ji je rekel: «Poznam jaz ženske solze. Vsaka natihoma komaj čaka, da postane vdova, potem pa se brž zopet omoži.»

Hitro in brez pomišljanja mu je odgovorila žena: «Mene nikar ne sodi po drugih! Če bi tudi postala desetkrat vdova, bi se nikdar ne možila zopet.»

Dortipen papež.

Svoječasno je bila navada, da so v konklavu volili za papeža le stare in onemogle kardinale.

Tudi Sikst V. je bil kot kardinal ves bolehen, hodil je sključen in govoril le o bližnji smrti. Ko pa je bil izvoljen za papeža, se je zravnaval pokonci ter pokazal vse fizične in duševne energije.

Ko so se kardinali čudili tej nagli izpremembi, je rekel novi papež: «Pred izvolitvijo sem hodil sključen, ker sem iskal po tleh ključke sv. Petra. Sedaj pa sem jih našel, torej lahko ravno hodim.»

Iz zgodovine starih Slovanov.

Profesor je pozval dijaka Zgubo, naj mu našteje nekaj navad in običajev starih Slovanov.

Zguba: «Stari Slovani niso ne plesali, ne peli, pa tudi ženili se niso.»

Profesor: «Kako to, da ne?»

Zguba: «Ker so bili stari.»

Bratovi nečaki.

Škof je prišel vizitirat župnijo ter našel v župnišču lepo služkinjo in kopico otrok.

»Čigavi so otroci?» je osorno vprašal škof.

«Nečaki mojega edinega brata!» je odvrnil župnik.

Trdovratna žena.

Župnik je srečal kmeta, ki se je bil šele pred kratkim oženil, a je bil ves obupan. Na župnikovo vprašanje, čemu je tako žalosten, je kmet povedal, da ga hoče mlada žena zapustiti.

Župnik: «Ali nisi nič poskušal, da bi jo odvrnil od njenega sklepa?»

Kmet: Vse sem že storil, častiti gospod, najprej sem jo zmerjal, potem sem ji zaklenil vse shrambe, nazadnje sem jo nabil, da bi jo speljal na druge misli, toda vse skupaj zaman, na koncu žena vedno ponavlja svojo: «Pri tebi ne ostanem, grem nazaj k svojim staršem.»

Različna starost.

Merčan se je hotel ponorčevati iz soseda Hlačona, ki je imel črne brke, a sive lasje, češ, da oboje ne more biti naravno.

Hlačon: «Zakaj pa ne, saj lasje so celih dvajset let starejši kakor brki.»

Osem blagrov.

Župnik je v pridigi prav dolgočasno razlagal osem blagrov. Po maši je rekla župniku županja: «Eden blagor pa ste le pozabili!»

Župnik: «Kateri?»

Županja: «Blagor tistim, ki jim ni bilo treba poslušati vaše pridige.»

Kar je že dedom in roditeljem pomagalo, to bo pomagalo tudi Vam! Elsa fluïd, da, samo «Elsafluïd»! To že skozi 27 let priljubljeno domače sredstvo s svojo mnogokratno uporabo odznotraj in odzunaj kot ublažitelj bolečin! Umivanje in drgnjenje z Elsafluïdom krepi in jača Vaše telo, stori Vas zmožne kljubovati prehlajenju in Vam pripravlja užitek. En sam poizkus je izpreobrnil mnoge, ki niso hoteli verovati in jih privedel, da iz hvaležnosti še dalje priporočajo Fellerjev «Elsafluïd». Tudi Vi boste storili isto, ako naročite za poizkus 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici za 63 Din ali da

Vam pride še ceneje: 12 dvojnatih ali 4 velike specialne steklenice za 99 Din pri lekarnarju Eugenu V. Fellerju v Stubici Donji, Elsatrg 360, Hrvatska.

MALI OGLASI

Proda se dobrodoča gostilna.

Hiša je v popolnoma dobrem stanju in leži 10 minut od Marije pomagaj. Cena je prav nizka. — Več pove Ivan Troha, gostilničar na Brezjah. 22

Cepijene trte.

vkoreninjene divjake in sadna drevesca imam še v zalogi in jih prodajam po dnevni cen. — Alojzij Grabar, posestnik in trtnar v Zagorcih, pošta Juršinci pri Ptuj. 24

Semena

vseh vrst, prvovrstne kakovosti, kupite najugodnejše v trgovini mešanega blaga Franc Senčar v Malt Nedelji pri Ljutomeru. 23

Zastopnika

iščemo v vsakem kraju. Pripravno za vsakogar. Potreben kapital 100 Din. Lep zaslužek. Ponudbo pod «Postranski zaslužek» na «Propaganda», rekl. družba z o. z., Ljubljana, Selenburgova ulica 7/II. 20

Motor na bencin

19 stoječ ali ležeč, 3 do 4 HP, rabljen, toda še v dobrem stanju, kupim. Prodam čisto nov kinoaparat z dinamom, ki si sam proizvaja potrebno luč. Pripraven za potovanje. — Cenj. ponudbe na naslov: Franc Pergar, ključavničar v Turnišču (Prekmurje).

Dobro vpeljana, že 30 let obstoječa 21

trgovina s čevlji, usnjem, čevljarskimi potrebščinami ter čevljarska obrt

z vsami pripadajočimi stroji se radi bomo Ojda se tudi v našem trgovski lokal z delavnicami, orodji in skladiščem. Ponudbe na

M. BLAZNIK, SKOFJA LOKA.

J. STJEPUSIN

SISAK

priporoča 9

boljše tamburice, strune, partiture, šole in ostale potrebščine za vsa glasbila

Odlikovan na pariški izložbi

Cenikl franko

Hipotekarna banka jugoslovanskih hranilnic

V LJUBLJANI

izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle.

Sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun proti najugodnejši obrestni meri. Nakup in prodaja valut in deviz. Daje vsakovrstne kredite in predjme.

